

lev

LEV BLADET NR. 7. NOVEMBER 2015

Jens Christian venter på sin drømmefyr

Landsforeningen
LEV

UDVIKLING FOR UDVIKLINGSHÆMMEDE

FOKUS

18

Magt-
anvendelse i
sundheds-
arbejde

LÆS OGSÅ

6

De svageste
lades
i stikken

Når du er her...
ved du, at du har valgt rigtigt

Hotel Storebælt Nyborg 65 31 40 02 stc@sinatur.dk

Vi ligger naturskønt direkte ud til Storebælt med en fantastisk udsigt over bælt og bro.

Fra køkkenet forkæler vi jer med hjemmelavede specialiteter baseret på økologi og lokale råvarer.

Se mere på sinatur.dk

SINATUR

En kæde af 6 hoteller
de smukkeste steder i Danmark.

Aktivitetssenteret Kellersvej
Dagtilbud for voksne udviklingshæmmede

Mangfoldighed og muligheder
Fleksibilitet • Oplevelser • Neuropædagogisk tilgang • Dyrehold og ridning
Mulighed for halvtidspladser • Cafe Dukkehuset

Kellersvej 13, 2860 Søborg • Tlf. 39 57 33 60
www.gladsaxe.dk/a-c-kellersvej

BØGEVANGSKOLEN

- En fri fagskole i Vejle
- Specialundervisning og STU
- Integreret botræning
- Gøremålsundervisning
- Et levende skolemiljø

Jens Kromanns Vej 9
Snoghøj
7000 Fredericia
Tlf. 75 94 56 14

Aftenskolen for udviklingshæmmede.

Ring og rekvirer program for sommerhøjskoler, weekendkurser samt for undervisning i Kolding, Fredericia Vejle, Svendborg og Langeland.

LAMPESHOP.DK
Designerlamper til din bolig

Ring eller skriv til vores dygtige lampespecialister – der gerne giver dig svar når du har spørgsmål til dine fremtidige lampeønsker. Både Gurli og Gitte har mange års erfaring med rådgivning når du skal vælge den rigtige belysning.

Gubi, Turbo Pendant large white (Ø 54cm.)

5995,-

Secto, Octo pendel black (Ø 54 cm.)

4995,-

Tilmeld dig vores nyhedsmail og modtag nyheder, rabatkoder og gode tilbud fra Lampeshop.dk

10% rabat
til LEV BLADETS læsere på alle lampeköb indtil 31. januar 2016. Brug rabatkoden lev2015

Lampeshop.dk A/S
CVR nr. 87600319

Samsøvej 13
8382 Hinnerup

Kontakt os på følgende:

Telefon: 87 54 68 17
E-mail: info@lampeshop.dk

indhold

- 4 Kort nyt**
- 5 Leder** – Dejligt med KLAP-succes – men hvad med alle de andre?
- 6 Fuldkommen lad i stikken**
– Herlev Kommune traf forkerte afgørelser i to ud af tre sager
- 11 Besøgsvenner** – Stjernestunder til at hygge, spille ludo og makke knallert
- 12 Jens Christian venter på sin drømmefyr**
– Stadig mange tabuer om udviklingshæmmede og sex
- 17 Frivilligt arbejde** – Videnscenter for oligofreni-psykiatri genopstår
- 18 Tvang rimer ikke på sundhed** – Men det kan være en nødvendighed
- 22 Vi gør alle det, vi der bedst til** – KLAP-konference i Odense
- 27 Selvhjælp og solidaritet i Rwanda**
- 29 Nye regler for boligstøtte i 2016**
- 30 Rockin' all over Japan** – Til Handicap Grand Prix i Skanderborg
- 32 Det skrev vi dengang** – Nedslag i gamle LEV-blade
- 35 Debatten** – Og det er ganske vist – et eventyr anno 2015
- 37 Kredsgeneralforsamlinger i 2016**
- 38 Kort nyt**
- 41 LEV nyt**
- 42 Kort nyt**

Rapport om samarbejde mellem fagpersoner og forældre om træning og rehabilitering

I Danmark tilbydes familier til børn og unge med handicap en indsats i kommunalt regi, der spænder fra rådgivning og økonomisk støtte til træning og (re)habilitering ud fra barnets særlige behov.

En rapport, udgivet af Socialstyrelsen, ønsker at skabe et aktuelt billede af gode kommunale helhedsorienterede trænings- og rehabiliteringstilbud, der imødekommer de behov, som familier til børn med betydeligt og varigt nedsat funktionsevne har. Formålet med initiativet er at give kommunerne inspiration til at identificere, sammensætte og tilbyde de mest velegnede tilbud til målgruppen.

Den undersøgelse, som denne rapport er resultatet af, har en række fokuspunkter, som gerne skal bidrage til positiv virkning på barnets sociale aktivitet, deltagelse, inklusion og udvikling. Fokus i rapporten er derfor:

1. Forældreinddragende, -samarbejdende og familiecentrerede tilgange
2. Koordinerede og sammenhængende forløb
3. Tværfagligt samarbejde
4. Helhedsorienteret perspektiv
5. Dokumentation af indsatsen og dens resultater for barnet

Rapporten identificerer desuden en række praksisnære studier og uddrager i hvert kapitel væsentlige modeller og pointer derfra. Rapporten indeholder derudover uddrag fra interview med forældre, myndigheds personer og fagpersoner fra fem forskellige kommunale tilbud til målgruppen.

Rapporten kan læses og downloades på socialstyrelsen.dk – se under udgivelser.

Politisk aftale om forenkling af reglerne for hjemmetræning

Regeringen har indgået en aftale med alle partier i Folketinget, så hjemmetræningsordningen for familier med børn og unge med handicap kan fortsætte. Der vil blive justeret på reglerne, med henblik på, at de bliver mere enkle at bruge for forældre og kommuner, oplyser Social- og Indenrigsministeriet.

Der stilles i udsigt, at kommunernes sagsbehandling bliver styrket gennem øget inddragelse, hvor det er relevant, af sundhedsfaglige kompetencer som for eksempel fysioterapeuter og ergoterapeuter. Derved skulle afgørelser om hjemmetræning af børn og unge ske på et solidt fagligt grundlag. Ministeren på området, Karen Ellemann, siger, at reglerne forenkles "for de forældre, der vælger selv at tage ansvar for deres børns træning". Hun mener, at hjemmetræningsordningen i det store og hele fungerer godt, og "derfor lægger vi heller ikke op til de store, revolutionerende

ændringer i ordningens indhold, men vi skaber klarere rammer, som sikrer forældrenes mulighed for at hjemmetræne deres børn".

På baggrund af aftalen med partierne fremlægges et lovforslag, nok i februar 2016. Det forventes sendt i høring inden jul. Ud over regelforenklingen, der sigter på en enklere og korrekt sagsbehandling, satses der også på et mere målrettet tilsyn. Dog vil der blive droslet ned på de kommunale tilsyn med træningen i hjemmene.

Arkitekturpris til bofællesskab

Bramdrupdam bofællesskaber er blevet præmieret med årets Arkitekturpris af Kolding Kommune. Bofællesskaberne får prisen for "... en funktionelt optimeret boligbebyggelse med fokus på det enkelte individs udfoldelsesmulighed og plads til fællesskab."

Bramdrupdam bofællesskaber er et gammelt amtsligt botilbud fra 1987. I 2014 blev det genindviet efter en omfattende renovering. I dag bor de 40 beboere i 28 rækkehuse og 12 lejligheder.

Dejligt med KLAP-succes – men hvad med alle de andre?

AF SYTTER KRISTENSEN,
LEVs LANDSFORMAND

LEVs KLAP-konference i Odense var en stor og livsbekræftende oplevelse.

Ikke kun for mig som landsformand i LEV, men for alle deltagerne – det gælder både de cirka 200 mennesker med udviklingshæmning, der har fået job via KLAP, og som deltog i konferencen, og det gælder de folketingspolitikere, borgmestere, embedsmænd, arbejdsgivere og fagforeningsfolk, som også deltog. Alle fik vi en ordentlig en på opleveren. Jeg blev både stolt og glad over de resultater, vi har opnået i projektet.

Dagen igennem, og i dagene efter, fik jeg den ene begejstrede tilbagemelding efter den anden. Først og fremmest fra nogle af de mange, som har oplevet glæde, stolthed og selvværd gennem et skånejob, men også fra arbejdsgivere og arbejdstagerorganisationer, der kan se gevinsten i større mangfoldighed.

Med KLAP-konferencen fortalte vi den enestående historie om, hvordan det er lykkedes at skabe mere end 1.000 skånejob til mennesker med udviklingshæmning og andre handicap på almindelige arbejdspladser. Det er selvfølgelig en stor sejr for LEV, men jo først og fremmest for de mennesker, som på denne måde har bevist, at et beskyttet værksted ikke er den eneste vej til en meningsfuld hverdag, selvom man er udviklingshæmmet.

Medieinteressen var stor. Konferencen blev dækket af begge landsdækkende tv-stationer, der tydeligvis godt kunne

se det spektakulære i de mange nye skånejobs – og i at cirka 200 mennesker var så glade for deres job, at de tog en tur til Odense for at fejre det.

HUSK ALLE DE ANDRE

Sådan en mediedækning kunne måske efterlade det indtryk, at alle udviklingshæmmede nu står på spring til et job på det almindelige arbejdsmarked. Sådan er det nu ikke. Og det er vigtigt at erindre her midt i begejstringen over KLAP-successen.

Skånejob er kun en realistisk mulighed for en del af LEVs samlede målgruppe. For mange, som har mere komplekse og indgribende handicap, er det ikke en mulighed, der ligger lige for.

Borgerne i denne gruppe har præcis det samme behov for en meningsfuld, afvekslende og indholdsrig hverdag, og her spiller Servicelovens regler om beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud en fuldkommen afgørende rolle. Disse bestemmelser, og den mangeårige konsensus om retten til at komme ud til aktiviteter og socialt samvær m.v. (miljøskifte), er netop designet til at sikre den mest sårbare del af LEVs målgruppe mod at blive efterladt med tv og passivitet hjemme i boligen døgnet rundt.

Som du kan læse i denne udgave af LEV Bladet, er der kommuner, som i disse år gør, hvad de kan for at indskrænke udviklingshæmmedes ret til en meningsfuld hverdag i beskyttet beskæftigelse

Skånejob er kun en realistisk mulighed for en del af LEVs samlede målgruppe. For mange, som har mere komplekse og indgribende handicap, er det ikke en mulighed, der ligger lige for

eller i aktivitets og samværstilbud. Gennem ofte lovstridige 'serviceniveauer' forsøger disse kommuner at reducere det ugentlige antal dage, som borgeren kan benytte tilbuddet.

Vi står dermed i en lidt sær situation. På den ene side er der massiv kommunal og statslig begejstring for successen med skånejob til udviklingshæmmede. Det er en begejstring, som vi deler. Men på den anden side er vi vidne til noget, der nærmest ligner et koordineret angreb på beskæftigelses- og aktivitetsmulighederne for dem, hvis handicap betyder, at de ikke har en chance på arbejdsmarkedet. Heller ikke i et skånejob.

Hvorfor nu denne forskel?

Fuldkommen lad i stikken – af kommunen, statsforvaltningen og socialministeren

Herlev Kommune traf forkerte afgørelser i hele 67 procent af de ankede sager om beskæftigelse eller aktivitets- og samværstilbud til udviklingshæmmede. Daværende socialminister Manu Sareen syntes, at det virkede "meget utilfredsstillende". Alligevel vil Statsforvaltningen ikke rejse en tilsynssag mod Herlev Kommune. Dermed er de allersvageste fuldkommen lad i stikken

"En varm kartoffel, som ingen vil røre ved". Sådan betegnede LEVs landsformand, Sytter Kristensen, for nyligt i et debatindlæg i Altinget retssikkerheds-situationen for mennesker med udviklingshæmning. De borgere, som ikke ved, hvordan man klager, og som ikke har nogen til at hjælpe sig i den forbindelse, er ladet helt i stikken når kommunen skærer ned.

Den bekymrende retssikkerheds-situation er nu blevet mejslet i granit. Statsforvaltningen – der ellers har opgaven med at føre tilsyn med landets kommuner – vil nemlig ikke rejse en tilsynssag over for en kommune, hvor der med stor sikkerhed foreligger en bunke forkerte sociale afgørelser, der ikke er blevet klaget over.

SAGEN FRA HERLEV

I april i år skrev LEVs landsformand til Herlevs borgmester, Thomas Gyldal Petersen. Anledningen var, at kommunen var blevet underkendt i Ankestyrelsen i en hel stribe afgørelser om beskæftigelses- samt aktivitets- og samværstilbud til mennesker med udviklingshæmning. Herlev havde kort tid før vedtaget et nyt serviceniveau for denne slags tilbud, som indebar, at kommunen kun tilbød tre ugentlige dage med enten beskyttet beskæftigelse eller aktivitets- og samværstilbud.

Kommunens måde at føre det nye serviceniveau på tre dage ud i livet var at foretage en række nye afgørelser i forhold til borgere, som var bevilget denne slags dagtilbud. Afgørelser, som i flertallet af sagerne betød, at borgerne fik forringet deres tilbud – typisk fra fire til tre dage. Men det accepterede Ankestyrelsen altså ikke i et overvældende stort antal tilfælde. Hele 67 procent af de afgørelser, som blev anket, blev efterfølgende omgjort af Ankestyrelsen.

KUN HALVDELEN KLAGEDE

I brevet til Herlev Kommune skriver LEVs Landsformand, at hun finder det stærkt problematisk, at kommunen har så høj en fejlprocent i sine afgørelser. Det var således kun omkring halvdelen af de borgere, som kommunen traf nye afgørelser for, der klagede – og som dermed blev behandlet i Ankestyrelsen. Alligevel nægtede Herlev Kommune at ændre på de ikke-ankede afgørelser. Man afviste at genbehandle alle sagerne – også for de borgere, som ikke havde klaget. Det fandt LEVs landsformand var problematisk:

"Dette er kritisabelt, idet der er al mulig grund til at antage, at der blandt de ikke-ankede afgørelser er et tilsvarende højt antal fejlagtige afgørelser. Vi kan således antage, at årsagen til, at borgerne ikke har klaget, i mange tilfælde skal findes i

"En varm kartoffel, som ingen vil røre ved"

de pågældendes handicap snarere end i enighed i afgørelsen. Det er således de pågældendes funktionsnedsættelser, som reelt bliver afgørende for deres retssikkerhed,” skrev Sytter Kristensen blandt andet i brevet.

Baseret på Herlev Kommunes egne tal var der konkret tale om 41 borgere, som fik reduceret deres aktivitets- og samværstilbud til tre dage. 25 i denne gruppe klagede og fik altså i overvældende stort omfang medhold. Dermed er der 16 af de borgere, som fik forringet deres tilbud, der ikke klagede. Sandsynligheden er stor for, at der blandt disse 16 afgørelser er mange, som Ankestyrelsen havde omgjort, hvis de var blevet anket.

Der er et lignende mønster i relation til afgørelserne om beskyttet beskæftigelse, hvor serviceniveauet ligeledes er forringet til tre dage. Her var det hele 14 ud af 20 afgørelser, som ikke kom i Ankestyrelsen, fordi borgeren ikke klagede.

Daværende socialminister Manu Sareen fik tilsendt en kopi af LEVs brev til Herlev Kommune med opfordring til at tage

initiativer, der kan forbedre udviklingshæmmedes retssikkerhed på det sociale område. Manu Sareen svarede, at han ikke havde mulighed for at gå ind i den konkrete sag, men "... en omgørelsesprocent på 67, som du beskriver, virker umiddelbart meget utilfredsstillende."

Socialministeren kunne således sagtens se, at her var der noget, som pegede på et konkret og alvorligt problem, og han bemærkede i den forbindelse, at LEV også sendte brevet til Statsforvaltningen, som er tilsynsmyndighed over for kommunerne. Det er "... det rette sted at rette henvendelse til for at få en vurdering af kommunens praksis," skrev ministeren blandt andet.

STATSFORVALTNINGEN VIL IKKE REJSE TILSYNSSAG

Den meget høje omgørelsesprocent fra Ankestyrelsen gør det rimeligt at antage, at der er et tilsvarende antal fejlagtige afgørelser blandt de ikke-ankede afgørelser. Og det var netop baggrunden for, at LEVs landsformand også sendte en kopi af brevet til Statsforvaltningen. Landsformanden ville have Statsfor-

valtningen til at overveje en tilsynssag mod Herlev med baggrund i de mange dokumenterede fejlagtige afgørelser fra kommunen.

Svaret på henvendelsen til Tilsynet ved Statsforvaltningen tikkede ind hos LEV i begyndelsen af september – og her afviser Statsforvaltningen at rejse en tilsynssag. Statsforvaltningen skriver blandt andet, at man "... har gennemgået Landsforeningen LEVs henvendelse med bilag og finder ikke grundlag for på baggrund af henvendelsen at rejse en tilsynssag."

Statsforvaltningen skriver desuden, at man ikke mener, at der er grundlag for at rejse en tilsynssag, selvom der "... potentielt kan være et antal sager på det pågældende retsområde, hvor Herlev Kommune ikke efterlever lovgivningen. (...) Statsforvaltningen har herved endvidere lagt vægt på, at Herlev Kommunes afgørelse på det pågældende retsområde kan påklages til Ankestyrelsen."

Din viden er vigtig

LEV savner et bedre overblik over de retssikkerhedsproblemer, som sagen fra Herlev er udtryk for, for at kunne overbevise ministre og folketingsmedlemmer om problemets omfang. Selvfølgelig med det sigte, at der i sidste ende bliver handlet på det.

Derfor har vi på LEVs hjemmeside oprettet en indberetningsmulighed, hvor man, enten åbent i eget navn eller anonymt, kan fortælle om retssikkerhedsproblemer, som man som pårørende, pædagog eller leder er vidne til.

Antallet af indberetninger er i sig selv vigtigt. Så fortæl LEV om overgreb af retssikkerhedsmæssig karakter og hjælp de mennesker, der ikke selv har mulighed for at komme til orde.

DE MEST SÅRBARE ER LADT I STIKKEN

I kort form kan Statsforvaltningens afvisning af at ville tage sagen op sammenfattes til, at man ikke finder grundlag for en tilsynssag mod Herlev Kommune – uanset at der med stor sandsynlighed er en hel del fejlagtige afgørelser i de sager, som ikke er kommet i Ankestyrelsen. En del af forvaltningens begrundelse er tilmed, at borgerne jo kan klage og få deres sag behandlet i styrelsen.

Det svar overrasker LEVs landsformand: - Det er gådefuldt, at Statsforvaltningen ikke har fundet grundlag for en tilsynssag. At en fejlprocent på over 60 ikke er tilstrækkelig indikation til at undersøge sagen nærmere, forstår jeg ganske enkelt intet af. Det er en alarmerende høj fejlprocent, siger Sytter Kristensen.

Hun tilføjer at Statsforvaltningen så let som ingenting kunne have efterspurgt mere information hos enten Herlev Kommune eller LEV, hvis man ikke syntes, at de oplysninger, som LEV fremsendte, var tilstrækkelige.

Statsforvaltningens henvisning til at afgørelserne kan påklages Ankestyrelsen virker også ret underlig, mener landsformanden.

- Hele pointen er jo, at der er borgere i denne her målgruppe, som ikke aner, hvad en afgørelse, en klage eller en Ankestyrelse er for noget. Og hvis de ikke har nogen, som hjælper dem med at klage, så sker det ikke – uanset om der er grund til det eller ej.

- Det er lige præcis i forhold til den gruppe sårbare borgere, at Statsforvaltningen kunne udøve en kontrol, der modvirker den voldsomme ulighed i retssikkerhed, som ellers opstår. Når det ikke sker, så er de for alvor ladt i stikken. For hvis ikke Statsforvaltningen kontrollerer kommunernes praksis, hvem gør så? siger Sytter Kristensen.

SYSTEM MED HULLER

LEV har bedt Statsforvaltningen uddybe sin begrundelse for ikke at rejse en tilsynssag mod Herlev Kommune. Det er der endnu ikke kommet svar på. Afhængig af svaret vil LEV se på, hvilke andre muligheder der er for at forfølge sagen. Det er nemlig et helt centralt emne, mener Sytter Kristensen:

- Det er rigtig godt, at vi har et klagesystem på det sociale område. Ankestyrelsen spiller en afgørende rolle for retssikkerheden. Men der er et hul i systemet. De mest sårbare borgere, herunder især en del mennesker med udviklingshæmning, er afhængige af hjælp til at klage for at opnå den samme retssikkerhed som andre. Og den hjælp er det langt fra alle, som har adgang til.

- Det hul i systemet, troede jeg faktisk, at Statsforvaltningens tilsynsmyndighed var et helt centralt element i at minimere. Og det er også sådan jeg læser svaret fra daværende socialminister, Manu Sareen. Hvis ikke en så åbenlyst problematisk sag kan føre til en tilsynssag, hvad kan så?

- Jeg håber fortsat, at Statsforvaltningen får tænkt sig om. Ellers er nogle sårbare og skrøbelige borgere jo fuldkommen ladt i stikken. Af kommunen og af den myndighed som skal føre tilsyn med kommunen. Det er fuldstændigt uacceptabelt, og derfor vil vi også forfølge sagen, siger Sytter Kristensen.

Sagen fra Herlev er ikke enestående – langt fra. Det er generelt undtagelsen, at borgerne klager over kommunens sociale afgørelser, og derfor kan man roligt regne med, at der er tusindvis af borgere med udviklingshæmning, der lever med konsekvenserne af en kommunal afgørelse, som ville være blevet omstødt i Ankestyrelsen. Det gælder eksempelvis de mange afgørelser, hvor borgeren har fået afslag på den nødvendige ledsagelse i forbindelse med ferie eller fritid med henvisning til et kommunalt serviceniveau på nul dage årligt.

Serviceniveauer på nul dages socialpædagogisk ledsagelse årligt er netop – indirekte i hvert fald – blevet underkendt af Ankestyrelsen i to principafgørelser, der fastslår retten til at medtage den i forbindelse med en ferie i Danmark.

På LEVs hjemmeside kan du læse Sytter Kristensens debatindlæg i Altinget om retssikkerhed. Her finder du også mere information om principafgørelsen vedrørende medtagelse af socialpædagogisk hjælp i forbindelse med ferie.

»Alle har ret til et fedt højskoleophold«

Her bliver
ALLE
set og hørt

Venskaber, oplevelser og udfordringer

Slanke- linjen

Livsglæde
Spis sundt
Dyrk sjov motion

Den praktiske linje

er bl.a.
Have og Natur
Cykelværksted
IT- og
medieværksted

STU

Klar til at flytte
hjemmefra
Leve sundt og
selvstændigt

Højskole er også

Friluftsliv
Musik · Drama
Billedkunst

Djurslands Folkehøjskole

En højskole for alle - også for udviklingshæmmede

www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 · Tirstrup · 8400 Ebeltoft · Telefon: 87 52 91 20 · post@djfh.dk

Pamhulegård handicap venlig feriebolig

700 m² dejligt stort landhus beliggende på stor naturgrund i Pamhule midt i den smukke danske natur. Her er du tæt på skov, strand og vand. Huset ligger med skøn udsigt over Pamhule sø. Huset har 10 dobbelt værelser alle med eget badeværelse.

Husets samlingspunkt er det enorme køkkenalrum, som er indrettet med stort åbent køkken, stor spiseafdeling og i åben forbindelse med sofa/fjernsynsafdeling.

Tilhørende er stort pool rum med 60 m² stor pool med lille separat børnepool samt spa og sauna.

Inden for få km. afstand forefindes stor dyrehave samt skov. Kort afstand til domkirkebyen Haderslev med sine hyggelige gamle huse og stemningsfulde torv med små cafeer samt masser af gode shopping muligheder. Samtidig er der kort afstand til flere dejlige badestrande.

Huset er meget handicapvenligt uden trapper og der er skinne med hejs over poolen. Der er også toiletstol, lift samt toiletstøtte på toiletterne.

Huset udlejes på ugebasis med skiftedag lørdag. Prisen er DKK 16.500,- for oktober-marts. For øvrige mdr. er prisen DKK 19.000,- inkl. forbrug.

Få mere information på www.pamhulegaard.dk eller ring på 51 29 30 42 for nærmere information og booking.

Stjernestunder til at hygge, spille ludo og makke knallert med gode venner

Frederikshavn Kommune har først på året taget et succesfuldt initiativ til at finde besøgsvenner til beboerne i bofællesskaber for udviklingshæmmede i henholdsvis Skagen, Sæby og Frederikshavn. Midler fra Trygfonden hjalp til, og der har allerede meldt sig omkring 20 besøgsvenner. Det senest afholdte 'rekrutteringsmøde' forventes at kaste endnu omkring ti nye venner af sig

Anne Mette Mortensen, der er leder af kommunens bofællesskaber, fortæller i en pressemeddelelse i oktober måned om baggrunden for ideen, og om hvordan det hidtil er gået:

"Når udviklingshæmmede medborgere i Frederikshavn Kommunes Bofællesskaber byder deres besøgsvenner indenfor, så hygges der, shoppes, spilles ludo eller makkes knallert. Oplevelser, der i den grad er stjernestunder og helt unikke oplevelser for både udviklingshæmmede og vores frivillige besøgsvenner. For beboerne i Bofællesskaberne handler det om at have en ven at gøre ting sammen med og en ven, man glæder sig til at se og se igen.

Det er en dejlig følelse for alle mennesker og også for udviklingshæmmede. Vi ved fra vores besøgsvenner, at glæden går begge veje."

De første venskaber blev knyttet i starten af året, og i løbet af 2015 har mere end 20 udviklingshæmmede medborgere i Bofællesskaberne i Sæby, Skagen og Frederikshavn fået en besøgsven.

- Det var en bevilling fra Trygfonden, som muliggjorde initiativet. Vi er både stolte over og rigtig glade for, at vi er kommet så flot fra start, siger Anne Mette Mortensen.

Initiativet er blevet en succes blandt beboerne i Bofællesskaberne, der nu har set, hvad det vil sige at have en besøgsven, hvorfor flere nu selv ønsker sig en besøgsven.

- Beboerne i Bofællesskaberne er forskellige i alder, køn og interesser, og derfor ønsker vi både mænd og kvinder – unge som ældre – med forskellige baggrunde og interesser som frivillige besøgsvenner. Det vigtigste som besøgsven er, at man har lysten og et par timer en gang i mellem, så er jeg sikker på, at gode venskaber nok skal blomstre, slutter lederen af kommunens bofællesskaber.

Efter at pressemeddelelsen blev udsendt, er der d. 22. oktober blevet afholdt endnu et informationsmøde. Det blev lige som de foregående annonceret i blandt andet lokalpressen. Det forventes, at yderligere omkring ti nye på den konto melder sig som besøgsvenner. Kommunen har i forløbet været i kontakt med den lokale LEV-kreds.

Hvis du vil vide mere om initiativet:

Du er velkommen til at kontakte projektkoordinator Ulla Hariet Jensen. Tlf: 2429 4329 eller på mail: ulhj@frederikshavn.dk.

LE

VIL DU VÆRE
MIN BESØGSVEN

AF KARIN DITLEVSEN ■ FOTO: HANS JUHL

Jeg venter på min drømmefyr

Jens Christian Schrader har i mange år vidst, at han er homoseksuel. Hans familie og venner har altid bakket ham op. De eneste negative reaktioner, han har fået, er dumme bemærkninger – fra andre udviklingshæmmede

Det er ikke altid nemt at være homoseksuel. Og det er i særlig grad svært for mennesker med udviklingshæmning. De er en minoritet i en minoritetsgruppe, og de kan have meget svært ved at finde en kæreste.

Man ved ikke, hvor mange udviklingshæmmede, der er homoseksuelle. Mange springer aldrig åbent ud, fordi de frygter for, at deres familie og venner måske vil vende dem ryggen. Man anslår, at fem til ti procent af danskerne er homo- eller biseksuelle, og det tal gælder formentlig også for udviklingshæmmede. Jens Christian Schrader er en af dem.

Jens Christian Schrader sprang ud som bøsse, da han var omkring 30 år. Han er meget åben og afklaret omkring sin seksualitet. Men han har mødt nogle udfordringer på vejen til, hvor han er i dag.

BLEV FORELSKET I KAMMERAT

Jens Christian fandt ud af, at han var til fyre, da han blev forelsket i en mand, han havde været meget nære venner med i mange år.

Da Jens Christians ven blev forelsket i en pige, som han senere flyttede sammen med, gik Jens Christian igennem en meget hård periode. Jens Christian blev voldsomt jaloux, og det sled på venskabet. I en lang periode ville Jens Christian ikke se sin ven.

Jens Christian var dybt ulykkelig, og i en form for afmagt forsøgte han at leve som om, han var heteroseksuel, og han indledte et forhold til en pige. Men det gik slet ikke. Han måtte erkende, at han er bøsse.

Det lykkedes heldigvis efter et stykke tid at klinge skårene, og i dag er Jens Christians forhold til sin nære ven som før. Og Jens Christian tvivler ikke mere på sin seksualitet.

Han er nærmest stolt af den. Stolt af, at han er tro imod sig selv og ikke gemmer sig mere. Trods de knubs, det kan give. Familien bakker op

Jens Christian var meget spændt på, hvad hans familie ville sige, da han besluttede at fortælle dem, at han er bøsse.

- Min mor blev meget overrasket. Men hun tog det flot. Hun sagde: Jeg håber, du finder en rigtig sød fyr, fortæller Jens Christian.

Jens Christians søster, som han har et meget tæt forhold til, var stolt af ham.

- Jeg glæder mig til at se manden i dit liv, sagde hun. Jens Christians bror bakkede ham også op, og hans niece sluttede sig til.

- Hun sagde, at hun synes, at jeg er sej, fortæller Jens Christian med et stort smil.

SVINET TIL PÅ NETTET

De eneste ubehagelige reaktioner, Jens Christian har fået på sin homoseksualitet, er faktisk kommet fra andre udviklingshæmmede.

- En af mine venner kom med dumme kommentarer, og så sagde jeg til ham, at jeg blev ked af det og ikke ville høre det, fortæller Jens Christian.

Jens Christian har også haft en dårlig oplevelse på datingsitet knuus.dk, som Udviklingshæmmedes Landsforbund (ULF) står bag, hvor han chattede.

- Der var nogen, der skrev meget dumme ting. De skrev bøsserøv og sådan noget.

Jens Christian bliver vred og slår ud med armene.

- Hvorfor fanden skal de skrive det? Jeg kan ikke forstå det. Det må holde op, for det gør ondt, siger han.

Jens Christians vejleder henvendte sig til ULF, som med det samme tog affære og lukkede nogle brugeres adgang til chatforummet.

DE DÅRLIGE DAGE

Selv om Jens Christian har erkendt, at han er homoseksuel, kan han godt nogle gange drømme om natten, at han ikke er bøsse. Det ville være så meget nemmere.

Men de fleste nætter og dage drømmer han om, at han møder en sød fyr, der er interesseret i ham.

Men hvad nu hvis den mand ikke dukker op? Det er jo ikke sket endnu..

Hvis han tænker for meget over det, kan Jens Christian godt få en meget dårlig dag.

- Når jeg er meget ked af det, så går jeg ud i skoven og råber og slår på nogle ting, på nogle træer, forklarer han.

KÆMPER STADIG

Lige nu er Jens Christian altså stadig single, men det håber han vil ændre sig. Og det må gerne være snart.

Han gør selv meget for at få fat på en kæreste. Han går ud og shopper og køber lækkert tøj og bruger parfume. Han går på barer for homoseksuelle, og han er god til at få nye venner. Men altså endnu ingen kæreste.

Jens Christian giver dog ikke op. Han er sej og stædig.

- Jeg har en sømand i hjertet. Jeg er en stærk mand indeni, forklarer Jens Christian alvorligt og slår sig for brystet.

Anette Bentsen

Der er tabuer omkring udviklingshæmmedes sexliv

Jens Christian Schrader fik socialpædagog Anette Bentsen som sin hjemmevejleder, da han var i begyndelsen af 30'erne. Det var lige omkring den periode, hvor han sprang ud som bøsse, og Anette har lige siden fulgt ham tæt.

Anette Bentsen har en overbygning som seksualvejleder, og hun har været en meget stor hjælp for Jens Christian i hans kamp for at finde sig selv og et fodfæste i hverdagen som homoseksuel. Anette fortæller, at sex blandt udviklingshæmmede stadig er et meget følsomt emne på mange bosteder. Og det er en udfordring for såvel beboerne som de ansatte.

BRUG FOR SEKSUALPOLITIK

- Alle bosteder bør oprette en fast seksualpolitik, som personalet kan holde sig op af. Det vil gøre mange situationer nemmere at håndtere, når alle ved, hvordan de skal forholde sig til de

spørgsmål og den tvivl, der kan dukke op i hverdagen, siger hun.

Anette har erfaring for, at det er meget, meget svært for homoseksuelle udviklingshæmmede at finde en kæreste. Hun pointerer derfor, at det er vigtigt, at familie og venner bakker op, når udviklingshæmmede tager skridtet og springer ud som homoseksuelle.

Anette Bentsen har i flere år gerne villet gøre det nemmere for homoseksuelle at finde sammen. Derfor forsøger hun nu at hjælpe med at etablere et netværk, hvor homoseksuelle udviklingshæmmede kan få nye venner og bakke hinanden op.

Og det er meningen bag arrangementet i Allerød, som Allerød Bo og Støtte bakker op om (se mere i boksteksten herunder).

Netværk for udviklingshæmmede homoseksuelle

Nu starter der en klub op for homoseksuelle udviklingshæmmede. I klubben skal man kunne mødes, tale sammen, feste sammen og måske finde en kæreste.

Første møde finder sted mandag den 23. november på Kirkehaven 2 i Allerød.

Man må meget gerne tage en kontaktperson eller en ven med. Hvis du har nogen spørgsmål, må du gerne ringe til Anette Bentsen på tlf. 5182 6355.

Du må også godt maile til Jens Christian Schrader, hvis du vil spørge ham om noget. Hans mailadresse er: jenss@dukamail.dk

På nogle bosteder er de ansatte meget usikre, når emnet sex, og i særlig grad homoseksualitet, skal tackles. De føler det som et minefelt at agere i. For de skal bakke en homoseksuel beboer op – men hvordan – og hvor meget?

Pædagoger på linedans

En pædagog skal støtte og bakke op, hvis en beboer har brug for hjælp til at springe ud og leve som homoseksuel. Men omvendt skal han eller hun ikke blande sig for meget og påvirke en beboer til at "blive" bøsse eller lesbisk. Balancen kan være hårfin. Også i forhold til beboerens familie, hvor nogle pårørende kan have svært ved at acceptere homoseksualiteten.

- Der er en form for berøringsangst på nogle bosteder, når emnet seksualitet skal håndteres. Sex er stadig tabu mange steder, siger Kim Steimle Rasmussen, der er seksualvejleder og specialkonsulent.

Kim Steimle Rasmussen pointerer dog, at forholdene er blevet meget bedre i de senere år, hvor en række bosteder er begyndt at arbejde meget konstruktivt med området. Men der er stadig stor forskel på, hvordan emnet bliver behandlet rundt omkring i landet.

ÅBENHED ER VEJEN FREM

I langt de fleste tilfælde, hvor man viger tilbage fra at tage emnet op på et bosted, handler det ikke om uvilje fra personalets side. Men usikkerhed. Pædagogerne frygter at blive stigmatiseret i deres arbejde, hvis de kommer til at overskride nogle grænser, de ikke var opmærksomme på.

MEN HVAD SKAL PÆDAGOGERNE SÅ GØRE?

- Først og fremmest er det en rigtig god ide at oprette en seksualpolitik på alle bosteder. Der er behov for åbenhed om emnet, og man skal være parat til at tage snakken, når behovet opstår hos en beboer. Både beboere og personalet har behov for viden om emnet, og personalet må samtidig have instruktion i, hvordan de rådgiver beboerne, mener Kim Steimle Rasmussen.

DEN HEMMELIGE LYST

En del homoseksuelle overvinder frygten efter længere tids overvejelse

og springer ud for familie og venner. Men mange gør det ikke overfor andre udviklingshæmmede.

- Der kan være en hård tone imellem beboerne på et bosted. Der eksisterer visse steder en form for mobning af de homoseksuelle. Hvis jeg spørger en udviklingshæmmede på et bosted, om han vil have en homoseksuel som ven, så er svaret ofte nej, siger Kim Steimle Rasmussen.

Det kan afholde en beboer fra at springe ud, når han eller hun mærker en hadsk stemning overfor homoseksuelle og ikke tør tale med nogen af de andre om det.

Det bliver ved med at være den hemmelige lyst, som den homoseksuelle holder tilbage, kæmper imod og ikke vil tale om.

RET TIL AT VÆRE SIG SELV

- Det er vigtigt at forklare mennesker med udviklingshæmning, at der ikke er noget, der er rigtigt, eller noget, der er forkert. At kun straffeloven sætter grænser for den seksuelle udfoldelse. Og at det er helt okay at være bøsse eller lesbisk, siger Kim Steimle.

Alle bør have ret til at finde sin egen personlige identitet og leve med den. Om den så er som heteroseksuel, homoseksuel eller biseksuel. Eller i et liv helt uden sex.

- Det handler jo ikke bare om sex, men også meget om følelser. Følelsen af at være elsket, at have venner og noget at holde sig til, pointerer Kim Steimle. Men det kan være svært at erkende sine behov. Og det kan være svært at udtrykke dem.

- Homoseksuelle udviklingshæmmede har de samme følelser som alle andre mennesker. De har bare ikke altid den samme kapacitet til at kunne give udtryk for det, pointerer Kim.

Kim Steimle Rasmussen, der er seksualvejleder og specialkonsulent, tager ud i landet og holder oplæg for unge handicappede om sex, kærlighed og handicap på en måde, der er tilpasset deres mange forskellige handicap.

Temadage om sex og handicap

SUMH – Sammenslutningen af Unge med Handicap – udbyder en række temadage om sex, kærlighed og handicap i efteråret 2015 og 2016. Temadagene henvender sig til pædagogisk personale på bosteder, aktivitetstilbud, unge handicappede over 15 år og voksne med funktionsnedsættelser.

Du kan få mere information fra specialkonsulent og underviser Kim Steimle Rasmussen på: 51 90 76 89 eller mail: kim@sumh.dk, eller Bjarne Richter Bjelke på: 87 79 63 32, eller mail: brb@cok.dk

Du kan også læse mere på: www.ligelyst.dk

SOLHJORTEN

Specialskole for udviklingshæmmede

TRIVSEL LÆRDOM UDVIKLING

SOLHJORTEN ER ET UNDERVISNINGSTILBUD
TIL UDVIKLINGSHÆMMEDE BØRN OG UNGE,
HVOR DER UNDERVISES UD FRA RUDOLF
STEINERS PÆDAGOGIK

UNDERVISNINGSFORLØBET TILRETTELÆGGES,
SÅ ALLE TRE DELE AF MENNESKET I LØBET
AF DAGEN FÅR TILSTRÆKKELIG NÆRING OG
DERMED BRINGES I EN SUND OG HARMONISK
BALANCE.

Kålundsvej 24
3520 Farum

Tlf: 4495 4650
CVR.nr. 2835900

post@solhjorten.dk
www.solhjorten.dk

NORDFYNS HØJSKOLE

- et afbræk fra hverdagen

Kost & Sundhed madlavning, motion og hjælp til vægttab

Musik & Medie billeder, musik og video

STU Tag hele eller en del af din STU på Nordfyns Højskole

www.nordfyns.nu

Nordfyns Højskole - Fælledvej 11 - 5400 Bogense

Tlf.: 64 81 32 80 - kontor@nfhs.dk

Videnscenter for oligofreni-psykiatri genopstår

Sidste år lukkede Oligofreniklinikken, da Region Midtjylland smækkede pengekasen i. Men nu er den genopstået – bare uden ansatte. Det kan kun lade sig gøre på grund af et stort frivilligt engagement af en række tidligere medarbejdere

31. december 2014 lukkede og slukkede Videnscenter for Psykiatri og Udviklingshæmning også kendt som Oligofreniklinikken – trods store protester fra en række faglige organisationer og andre, som mente, at Videnscenterets unikke kendskab til og arbejde med psykiatri og udviklingshæmning nu ville blive spredt for alle vinde og med tiden måske gå tabt. Alle protester faldt dog til jorden, Region Midtjylland ville ikke fortsætte driften af centeret.

Men nu er centeret tilbage. Dog i en noget mere skrabet version baseret på frivillig arbejdskraft under navnet Center for Oligofrenipsykiatri. Ildsjælen bag det nye center er Oligofreniklinikens stifter og tidligere chef, overlæge Kurt Sørensen – med støtte og opbakning fra Oligofreniforeningen.

I samarbejde med en ulønnet og frivillig gruppe af medarbejdere, der blandt andet tæller en del af de tidligere ansatte, som vil bruge deres fritid på at sikre, at den viden, der er samlet, ikke går tabt, vil centeret fortsætte arbejdet med at formidle viden om psykiske lidelser hos mennesker med udviklingshæmning.

STØTTEERKLÆRING

En række organisationer, herunder LEV, Socialpædagogernes Landsforbund og Socialt Lederforum, har skrevet en støtteerklæring til en fortsat drift af et

videnscenter. Heri skriver de blandt andet, at "det er væsentligt, at den særegne viden på området sikres og udvikles således, at personalet, der arbejder med målgruppen, kan sikres opdateret viden på området og derved støtte borgere med udviklingshæmning og psykiske lidelser i at opnå størst mulig livskvalitet."

Erklæringen er blevet sendt til sundhedsminister Sofie Løhde og socialminister Karen Ellemann sammen med en ansøgning om støtte til fortsat drift, uden at det dog har båret frugt. Derfor er det nu på frivillig basis, at centeret drives videre:

Center for Oligofrenipsykiatri har allerede det første større arrangement på trapperne. For den 20. januar 2016 afholder de temadagen "Faktorer som påvirker psykisk helse hos mennesker med udviklingshæmning" med oplæg af Trine Lise Bakken, der er forsker og leder ved Regional seksjon for psykiatri, udviklingshæmning/autisme, PUA, ved Oslo universitetssykehus. Konferencen finder sted på Diakonhøjskolen i Højbjerg ved Aarhus. Tilmeldingsfrist er den 13. januar 2016.

Få mere at vide på oligo.nu.

KURT SØRENSEN SIGER

- Vi har besluttet at genetablere et oligofrenipsykiatrisk center for at undgå et for udviklingshæmmede mennesker katastrofalt tab af viden, men desværre uden et økonomisk sikkerhedsnet.
- Vi håber, at fonde, foreninger, virksomheder og enkeltpersoner vil bidrage økonomisk, således at Center for Oligofrenipsykiatri kan vise sig levedygtigt. Herudover håber vi, at centerets drift kan sikres ved indtægtsdækket virksomhed i form af kurser, supervision og udredningsopgaver i forbindelse med komplicerede psykiatriske problemer hos udviklingshæmmede mennesker.
- Vi er stolte over at kunne præsentere en temadag med Trine Lise Bakken og vores nye hjemmeside, der ganske vist ikke er særlig omfattende endnu, men det vil vi arbejde ufortrødent videre på. Det vigtige lige nu er, at vi er her igen!

**TVANG RIMER
IKKE PÅ SUNDHED
— MEN DET
KAN VÆRE EN
NØDVENDIGHED**

I 2009 døde Frank Jensen, fordi han ikke ville have taget en blodprøve, som kunne have hjulpet ham til en rigtig behandling af en lungebetændelse. Den og andre alvorlige sager har nu fået debatten til at blusse op om sundhedspersonalets muligheder for at bruge magtanvendelse som sidste udvej til at sikre den rigtige behandling

AF TINA MOU JAKOBSEN, POLITISK KONSULENT I LEV ■

I oktober måned blev diskussionen af magtanvendelse i sundhedsbehandlingen rejst igen. Denne gang med artikler i Politiken og Kristeligt Dagblad om flere sager, hvor manglende muligheder for at anvende tvang i sundhedsbehandlingen overfor fysisk syge patienter, der for eksempel på grund af angst modsætter sig blodprøver og behandling, fik voldsomme konsekvenser. I en af sagerne resulterede det endog i et tragisk dødsfald.

LEV har sammen med Lægeforeningen, Dansk Sygeplejeråd, Socialpædagogerne, Alzheimerforeningen og FOA henvendt sig til sundheds- og ældreminister Sophie Løhde med en opfordring til at genoptage arbejdet for en ændring af reglerne om magtanvendelse overfor patienter, der afviser behandling.

Landsforeningen LEV har tidligere været i dialog med Sundhedsministeriet om magtanvendelse overfor behandlingsafvisende patienter. På grund af folketingsvalget i juni blev arbejdet dog sat på pause, men forhåbentlig har den fælles henvendelse fået ministerens øjne op for nødvendigheden af at se på problemet. For i modsætning til det psykiatriske område, hvor der er regler for magtanvendelse, må sundhedspersonalet på det somatiske område i dag ikke anvende magt overfor behandlingsafvisende patienter, som ikke kan overskue konsekvenserne af at modsætte sig behandlingen. Det kan have store konsekvenser, når eksempelvis mennesker med udviklingshæmning

afviser at modtage behandling, som i visse situationer kan udvikle sig til at være livstruende.

FRANKS HISTORIE

LEV har været i kontakt med Mona Jensen, som for nylig fortalte sin historie til Kristelig Dagblad. Udgangen på den blev, at hendes søn, Frank Jensen, døde af lungebetændelse, der udviklede sig til blodforgiftning og skader på vitale organer. Blot fordi han modsatte sig at få taget en blodprøve.

Det hele begyndte i starten af december 2009. Frank Jensen var taget hjem til forældrene for at holde weekend. Det gjorde han dog ofte, men denne gang bemærkede moderen, at Frank var forkølet og hostede. Det var ikke blevet bedre, da de så hinanden igen lillejuleaften, selvom Frank i mellemtiden havde været ved lægen med en pædagog fra sit bosted i en naboby. Her konstaterede lægen, at Frank ikke fejlede noget, og han blev sendt hjem igen. Men hosten fortsatte, og lillejuleaften kontaktede Mona Jensen lægevagten, som gav Frank noget hostestillende.

Hjemme på bostedet nogle dage senere fik en pædagog overtalt Frank til at tage med til lægen. Noget skulle der gøres. Frank modsatte sig dog at få taget blodprøve, og selvom pædagogen forsøgte at overtale Frank, så ville lægen ikke gennemføre en blodprøve med tvang. Frank fik i stedet noget penicillin, men det var ikke nok, og han døde få dage efter af kraftig lungebetændelse, ifølge

obduktionsrapporten. Den havde udviklet sig til blodforgiftning og ødelagt vitale organer. Frank blev 42 år.

MAGTANVENDELSE SKAL ALTID VÆRE SIDSTE UDVEJ

Historien om Frank er tragisk og understreger nødvendigheden af at se på reglerne for magtanvendelse overfor behandlingsafvisende patienter.

I brevet fra LEV til sundhedsminister Sophie Løhde og de andre organisationer bliver det blandt andet understreget, at en regelændring bør tage hensyn til patientens integritet og rettigheder. Der bør desuden være en proportionalitets- og mindstemiddelbetragtning i forhold til hvilke former for magtanvendelse, der kan finde sted.

Dette element er helt centralt for LEVs landsformand, Sytter Kristensen, som også kan være bekymret for, hvilken effekt en regelændring kan få i praksis: - Det er tit sådan, at en lovændring skaber opmærksomhed på, hvad man egentlig går og gør i praksis. Men jeg kan være bekymret for, at det også vil medføre mere magtanvendelse, fordi man får lov hjemmel til det. Derfor er det meget magtpåliggende for LEV, at der etableres nogle mekanismer, som sikrer den enkelte borgers rettigheder. For jeg er ikke helt tryk ved, at hjemlen til magtanvendelse alene bliver baseret på samtykke fra pårørende.

Derfor mener Sytter Kristensen også, at et eksplicit formål med en eventuel

*Fejring af Franks 42 års fødselsdag den 3. december. Frank ser her frisk og rask ud, men kun få uger efter dør han.
(privatfoto)*

kommande regelændring må være at reducere omfanget af magtanvendelse i sundhedssystemet. Det vil sige at legitime og velbegrunnet magtanvendelse bliver lovlig, men samtidig at sætte en stopper for magtanvendelse, som ikke er tilstrækkeligt velbegrunnet. En lovændring skal derfor også have fokus på, at der iværksættes tiltag og procedurer, som sikrer, at magtanvendelse kun finder sted, hvor alle andre pædagogiske tiltag er forsøgt.

DET KRÆVER EKSTRA OPMÆRKSOMHED

Det er ikke usædvanligt, at udviklingshæmmede kan have svært ved at registrere og formidle forskellige sygdoms tegn. Det var også en af grundene til, at Franks lungebetændelse udviklede sig så alvorligt, at han døde af det. Selvom lignende situationer, hvor magtanvendelse er nødvendig, formentlig sjældent opstår, så mener Sytter Kristensen, at Franks historie viser sundhedssystemets manglende evne til at udvise særlig opmærksomhed og rummelighed overfor patienter, som reagerer anderledes:

- Når jeg hører historien om Frank, så kan jeg ikke lade være med at tænke på, om forløbet kunne have fået et helt andet udfald, hvis man havde taget sig tid til at tale med Frank og berolige ham. Jeg er klar over, at situationer som denne højst sandsynlig er uhyre sjældne, men det har jo katastrofale konsekvenser, når der ikke bliver skredet ind i tide. Det viser

Franks historie med al tydelighed. For LEVs formand understreger det blot vigtigheden af at udvise ekstra opmærksomhed:

- Derfor er der også al mulig god grund til at være ekstra varsom, når man har med udviklingshæmmede patienter at gøre. Vi kan ikke regne med, at de kan registrere symptomer på samme måde, som alle andre, og svare på de samme spørgsmål, som man stiller alle andre patienter. Og nogle gange kræver det en ekstra pædagogisk indsats at forklare og tilrettelægge behandlingen, så udviklingshæmmede patienter ikke bliver utrygge ved situationen. Hvis det sker, bliver utryghed jo i sig selv en barriere for at modtage den fornødne sundhedsbehandling.

FORSLAG OM BEHANDLINGSTESTAMENTER

I oktober måneds debat om magtanvendelse lovede Dansk Folkeparti at bruge alle mandater på at få sundhedsloven ændret inden næste sommer. Derudover kom Liselotte Blixt, sundhedsordfører for DF, med et forslag om indførelse af behandlingstestamenter. "Vi skal sikre, at man får lavet et behandlingstestamente, så man – mens man er rask – kan få nedskrevet, hvordan man vil behandles, så det ikke bare er andre, der bestemmer det", sagde Liselotte Blixt dengang til Avisen.dk. Hun understregede samtidig, at det er vigtigt at sikre, at tvang ikke kan bruges i situationer,

hvor der er personalemangel, og at man derfor eksempelvis ikke skal kunne tvangsbehandles i egen bolig.

Sundheds- og ældreminister Sophie Løhde har i et skriftligt svar til Politiken givet udtryk for, at det er en svær problemstilling, fordi det handler om at finde den rette balance mellem patientens ret til selvbestemmelse og hensynet til dem, der ikke selv kan vurdere behovet for behandling. "Derfor er det også en sag, jeg er meget optaget af. Og det er planen, at der skal fremsættes et lovforslag, der kan skabe klarhed over reglerne", skriver ministeren til Politiken.

Sytter Kristensen håber, at efterårets pressehistorier kan være med til at speede arbejdet med en lovændring op: - Vi kan ikke være bekendt, at sundhedspersonalet rundt omkring står i det svære dilemma: På den ene side at respektere patientens afvisning af at modtage behandlingen. Og på den anden side tage højde for de store konsekvenser, som det kan have for patientens helbred og i værste tilfælde også overlevelse. Allervigtigst er det, at reglerne præciserer magtanvendelse som allersidste udvej, og at den pædagogiske forebyggelsesindsats bliver tydeliggjort for alle. Megen magtanvendelse overfor udviklingshæmmede kan undgås, hvis vi formår at handle i tide.

TESTAMENTÉR TIL LANDSFORENINGEN LEV

DU KAN STØTTE

LANDSFORENINGEN LEV

**VED AT TESTAMENTERE EN DEL
AF DIN FORMUE TIL FORENINGEN**

Du kan støtte Landsforeningen LEV ved at testamentere en del af din formue til LEV. Det gør du ved at oprette et testamente. Uden dette bliver arven efter dig fordelt efter arvelovens regler, hvorved LEV ikke får del i arven. Dette sker også, selvom du ingen juridiske arvinger har. I det tilfælde tilfalder hele arven staten.

SPAR BETYDELIGE BELØB I ARVEAFGIFT

Arvinger betaler normalt en obligatorisk boafgift til staten på op til 36,5 pct. Dog er ægtefæller og velgørende organisationer helt fritaget for denne afgift. Det er faktisk muligt at spare sine arvinger for betydelige afgiftsbeløb ved at kombinere deres arv med en mindre del til en velgørende organisation.

Landsforeningen LEV kan også indsættes i dit testamente som legater, ligesom et nærmere fastsat beløb kan reserveres til et bestemt formål efter dit ønske.

Der er helt præcise formkrav til udformning af et testamente, der sikrer, at testamentet kommer til at gælde og er juridisk gyldigt. LEV anbefaler derfor, at du rådfører dig med en advokat, så det sikres, at din vilje gennemføres. Såfremt du ønsker at LEV skal arve helt eller delvist, betaler LEV sagsomkostningerne for oprettelse af testamente. Forudsætningen herfor er alene, at testamentet oprettes hos en af LEV udpeget advokat.

FOR YDERLIGERE OPLYSNINGER

Hvis du ønsker yderligere oplysninger om gaver og testamenter til fordel for LEV, er du velkommen til at kontakte foreningen på tlf.: 3635 9696.

Vi gør alle det, vi er bedst til

Udviklingshæmmede fra alle egne af landet var med, da Projekt KLAP inviterede borgere, eksperter og politikere til konference i Odense for at fejre, at over 1000 mennesker med handicap nu er ansat i skånejob.

Allan Lange er 43 år. Han er fra Aarhus og har det seneste år arbejdet i REMA1000. Det er han glad for. Tidligere gik han stort set bare derhjemme. Nu gør han nytte i et supermarked. I et skånejob, som han har søgt og fået via projekt KLAP.

Det var derfor, han var blandt deltagerne, da Landsforeningen LEV og KLAP sidst i oktober inviterede til konference i Odense for at fejre, at flere end 1000 borgere med udviklingshæmning og andre kognitive udfordringer har fået job på det "rigtige arbejdsmarked".

Læs mere på
klapjob.dk

Målet er 2000 nye job

Historien om Projekt KLAP er seks år gammel. I første omgang henvendte projektet sig kun til unge udviklingshæmmede under 25 år. Siden kunne alle voksne udviklingshæmmede komme i betragtning til et skånejob, hvis de havde lyst og evner. Men nu retter ideen sig mod en bred gruppe af handicappede, alene i år er 500 handicappede kommet i arbejde.

Målet er, at yderligere 2000 har fået et skånejob inden udgangen af 2017, hvor den nuværende fire-årige bevilling udløber.

Job til førtidspensionister

Et projekt under

Landsforeningen

LEV

Tæt på 200 KLAP-ansatte fra hele landet havde taget en fridag for at være med i Odense, hvor dagens overskrift hed "Koden er knækket – nu er vi i arbejde". Ligesom til alle andre konferencer var der både blokke og kuglepenne og navneskilte til alle, og ligesom til de fleste andre konferencer var der også en berømt ordstyrer. Det var tv-værten Michael Meyerheim, der bandt dagen sammen med både alvor og lune, når han inviterede KLAP-ansatte, jobkonsulenter, arbejdsgivere, politikere og organisationsfolk på scenen for at tale om ideen og resultaterne bag projektet.

I alt deltog op mod 300 personer. Heriblandt altså Allan Lange, der blot var med som tilhører. Alligevel var han en af dem, der høstede det største bifald. Det skete, da han høfligt rakte fingeren op, fik ordet, rejste sig fra sin plads i salen og henvendte sig til seks indflydelsesrige personer på scenen:

- Der er faktisk ikke forskel på jer og os. Vi gør alle det, vi er bedst til, sagde Allan Lange til Dansk Supermarkeds HR Diversity Partner, Region Midts mangfoldighedskonsulent, HK Handels faglige chef, Enhedslisten arbejdsmarkedsordfører og landsformændene for to handicaporganisationer.

CHEFEN ER GLAD FOR MIG

Allan Langes ord gik lige i hjertet på de 300 gæster i salen. For hans punch-line ramte præcis den klangbund, der bar hele konferencen: Vi gør alle det, vi er bedst til.

For eksempel er Claus Michael Frederiksen bedst til at være altnuligmand i McDonald's i Ringsted. Her har han arbejdet, siden han for tre år siden tog til foredrag med Stine Lindskou, som

er bedst til at være KLAP-konsulent i Region Sjælland. Hun fortalte om mulighederne for at få et arbejde, og det pirrede den nu 49-årige Claus Michael Frederiksen.

- Jeg aftalte et møde med Stine, og bagefter mødte jeg chefen for McDonald's, og så blev jeg ansat. Jeg arbejder 20 timer om ugen. Chefen er meget tilfreds med mig, og jeg er meget glad for jobbet, fortalte Claus Michael Frederiksen.

DE ER TOPMOTIVEREDE

Louise Hare er bedst til at være HR Diversity Partner i Dansk Supermarked. Det betyder, at hun arbejder med mangfoldighed og er med til at sikre, at der er plads til nærmest at beskæftige alle typer af mennesker i Netto, Bilka og Føtex. Her er både sorte og hvide, tykke og tynde, unge og gamle. Og så er Dansk Supermarked – ligesom KLAPs andre samarbejdspartnere – ikke bange for at ansætte KLAP-gruppen i skånejob:

- Det er jo topmotiverede mennesker. De brænder for at få et job, og vi kan regne med dem. Deres tilgang smitter af på andre medarbejdere. Det er så tydeligt, at de virkelig går op i den specifikke opgave, de har, og siger dette element i butikken er mit ansvar. Sådan en dag bliver man glad for, at to af vores medarbejdere er med på scenen og fortælle om, hvad deres job har betydet for dem, sagde Louise Hare.

De to, hun henviste til, var Kirsten Nielsen og Dan Kristoffersen. De arbejder begge i Bilka i Viborg, hvor hun er bedst til at jonglere med varerne i kosmetik-

afdelingen, mens hun er bedst til at styre flaskeautomaten. Sammen med Rikke Kristensen (Matas i Odense), Mathias Dam (McDonald's i Næstved), Flemming Jacobsen (Silvan i Nykøbing F) og Asbjørn Jensen (REMA 1000 i Viborg) fortalte de på konferencen om deres arbejde og

kolleger, og der blev såmænd også tid til at runde ugens tilbud i Bilka.

SKAL FINDE NY BEVILLING

Anne Møllegaard Mortensen er bedst til at være 1. viceborgmester for Dansk Folkeparti i Faaborg-Midtfyn Kommune og næstformand i Kommunernes Landsforenings social- og sundhedsudvalg.

Hun var inviteret til at holde konferencens festtale, og hun indrømmede ærligt, at hun blot få dage før konferencen ikke havde noget som helst kendskab til Projekt KLAP. Men efter at have læst om ideen – og ikke mindst efter at have hørt alle indlæg og talt med konferencegæster – var hun tæt på at blive blæst omkuld i bar begejstring.

- Jeg hæfter mig blandt meget andet ved, at alle de borgere, der er kommet i job, fortæller, hvor glade de er blevet, og hvor meget deres selvværd er vokset. Vi skal virkelig finde ud af, hvordan vi finder penge til at fortsætte KLAP-ideen, når bevillingen udløber om to år, erklærede Anne Møllegaard Mortensen.

EN KLAR RØD TRÅD

En af dem, der har boostet sit selvværd, er Birthe Kjærulff Hesseldal. Hun er 45 år og fra Odense og arbejder ti timer om ugen i Matas. I mange år har hun været bedst til at have angst. Det er i hvert fald det, der har plaget hende. Men det blæste hun i den grad på, da hun udfordrede sig selv og sagde ja til et live-interview med TV2 News.

- Hvor var du god. Og hvor er det en god historie, udbød journalisten Winnie Laursen, da hun bagefter krammede Birthe Kjærulff Hesseldal.

Hun blev interviewet sammen med Sytter Kristensen, der er bedst til at være landsformand for LEV. Og så er Sytter Kristensen også rigtig god til at være glad, når en KLAP-konference er gået over al forventning.

- Hvor har det været en fin dag. Vi har hørt borgernes historier. Vi har hørt, at arbejdsgiverne også får noget ud af samarbejdet. Vi har hørt andre fagfolk rose projektet. Og så har vi fået en god forbindelse til Kommunernes Landsforening, smilede Sytter Kristensen, mens L.I.G.A. sluttede dagen af med det, de er bedst til: popmusik med fantastisk energi.

Da Allan Lange gjorde sig klar til at sige farvel til Odense og sætte kursen mod Aarhus og sit arbejde i REMA 1000, var han også meget fornøjet med konferencen.

Det har været en fantastisk dag med en helt klar rød tråd: Alle får det bedre, når vi får et arbejde ■

PIGERNE FRA FYN

- Hvor har det været en god dag. Vi kunne også godt lide maden og musikken, sagde Lena Nielsen og hendes datter Anja. Begge er i skånejob i REMA 1000. Lena i Bogense, Anja i Nr. Aaby. Undervejs blev de kaldt ud af salen for at lave live-tv. Sammen med KLAP-konsulent Kjeld Allan Møller-Madsen fortalte de om projektet til TV2 Fyns Kirsten Mikkolinius, der også tog en selfie og sendte historien ud via Twitter.

JYSKE VENNER

25-årige Martin Jensen er altmuligmand på Simested Kro i Aalestrup. Her vasker han op og gør rent – og om torsdagen steger han også flæsk. Han kom i kontakt med KLAP via sin STU-vejleder og er rigtig glad for at arbejde. Han fulgtes til Odense med blandt andre den jævnaldrende Geeta Nørskov, der også bor i Aalestrup. Hun har tidligere været i Fakta og vil rigtig gerne finde et nyt butiksjob, fordi hun godt kan lide at have med kunder at gøre. Den ambition deler Martin: - Jeg drømmer om, at jeg om nogle år kan få job i Fakta.

Job til alle

klapjob.dk

Er du på førtidspension eller ved at være færdig med en STU? Og kunne du tænke dig et job? Så kontakt KLAP...

Job til førtidspensionister

Et projekt under

Landsforeningen
LEV

KLAP (kreativ langsigtet arbejdsplanlægning) er et projekt under Landsforeningen LEV, der arbejder for at skabe skånejob til mennesker med kognitive vanskeligheder. KLAP har en række landsdækkende aftaler med virksomheder om at skabe jobmuligheder, ligesom vi har et landsdækkende team af jobkonsulenter som er klar til at hjælpe. KLAP har bla. samarbejde med Sunset Boulevard, McDonalds, Irma, Rema 1000, Silvan, Matas, Færgen, Bilka, Føtex, Steen & Strøm, Danske Diakonhjem, Region Nordjylland og Region Midtjylland.

Selvhjælp og solidaritet i Rwanda

LEV har været i Rwanda for sammen med en ekstern konsulent at lave en evaluering af et tidligere LEV-projekt i landet og for at vurdere muligheden for fortsat samarbejde med vores partner. Det blev et møde med stærke forældre, der kæmper imod omverdenens stigmatisering og isolering af dem selv og deres børn og et land, der trods en progressiv lovgivning, stadig mangler basale faciliteter og udviklingsmuligheder for personer med udviklingshæmning

Læs et interview med Fader Eugene Murenzi, formanden for Tubakunde, på uland.lev.dk

Regnen har omdannet gårdspladsen foran det lille lerklinede hus til én stor mudderpøl, men indenfor i den lille stue med det jordstampede gulv er der tørt. Her bor Damascene Habimana sammen med forældrene Consolée og Felicien og syv søskende. Damascene er 15 år og udviklingshæmmet. Da han hilser på os, siger han et par ord på engelsk, som han har lært på det nærliggende handicapcenter 'Urugwiro' i landsbyen Nkanka. Her kommer der ofte frivillige fra Europa for at hjælpe til på centret.

Da Damascene var ganske lille, blev hans forældre bekymrede for, om der var noget galt med ham, da han hverken kunne stå eller holde sit eget hoved, som børn på samme alder kunne. De tog ham derfor med til den lokale sundhedsklinik og helt til universitetshospitalet i den nærmeste større by Rusizi for at få hjælp. Men ingen var i stand til at vurdere, hvad der var galt med ham. På handicapcentret begyndte han at modtage fysioterapi, og senere hen fik han undervisning tre gange om ugen. I dag kan han tælle til ti på både engelsk og lokalsproget Kinyarwanda. Og forældrene fortæller med stolthed om, hvor god han er til at hjælpe til derhjemme, uden at de behøver bede ham om det. På et tidspunkt gik det så godt, at de prøvede at sende ham i en normal folkeskole, men da han ikke viste nogen fremgang, måtte han tilbage til

vennerne i handicapcentret. I den rwandiske folkeskole er der ingen speciallærere til at hjælpe børn som Damascene eller en særlig læreplan for børn med særlige behov. På handicapcentret må lærerne derfor selv udvikle deres undervisningsmateriale.

CHIKANERET AF NABOERNE

Damascenes forældre er medlemmer af en af de selvhjælpsgrupper, som LEVs samarbejdspartner Collectif Tubakunde har startet i området med støtte fra LEV. I grupperne har forældrene mulighed for at snakke om, hvordan det er at have et eller flere børn med udviklingshæmning, og hvordan de bedst muligt kan hjælpe deres børn. Damascenes familie har kæmpet mod en enorm stigmatisering fra deres naboer, der mente, at Damascene var uden værdi på grund af hans handicap. Men efter at have diskuteret sagen i selvhjælpsgruppen gik forældrene til landsbyoverhovedet og klagede over naboerne. Siden den dag har de ikke haft flere problemer.

Ligesom mange familier i Rwanda lever Damascenes forældre af en blanding af landbrug og dyreopdræt. Gennem selvhjælpsgruppen har de også fået adgang til et landbrugskooperativ, som har været med til at forbedre deres økonomiske situation. Kooperativet var ikke en del af det tidligere LEV-støttede projekt, men blev dannet på forældrenes eget

initiativ. Med støtte fra LEV har forældrene mødt ligesindede i selvhjælpsgrupperne, og med denne håndsrækning har de selv udviklet et fællesskab, der både er til gavn for forældre og børn.

LEV har støttet Tubakunde siden 2013 og bidraget til dannelse af mere end 40 lokale grupper, hvor forældre mødes til fælles aktiviteter, støtter hinanden og udveksler erfaringer. Samtidig er foreningsdemokratiet og den politiske ledelse i Tubakunde blevet styrket.

Damascene med faren Felicien og moren Consolée foran deres hus i Nkanka, Rwanda.

Højskolen i Krummerup Specialskole med 25 års erfaring

Højskolen i Krummerup er en specialskole for udviklingshæmmede unge. Hos os er der plads til forskellighed, faglig fordybelse og læring der giver livsduelighed. Kom og besøg os - vi vil glæde os til at se dig. Læs mere på krummerup.dk

Højskolen i Krummerup
Socialpædagogisk Center
Næstved Kommune
krummerup.dk

Haldagermaglevej 6
4250 Fuglebjerg
telefon 5588 2360
Krummerup@naestved.dk

- Skolen på
Borgervænget
LAVUK

**Mediefag
Idræt & friluftsliv
Mad & Sundhed
Voksenliv**

Ny ungdomsuddannelse - nyt indhold

STU - ungdomsuddannelse på Lavuk

Vi tilbyder gratis praktikophold for interesserede unge!

- Uddannelsen skal bidrage til at de unge
 - - bedre kan håndtere og strukturere voksenlivet
 - - kan skabe og vedligeholde sociale relationer
 - - får en meningsfuld fritid og klare egen boligsituation
 - - bliver afklaret i forhold til et job eller beskæftigelse
- Der udarbejdes en uddannelsesplan for den enkelte, som indledes med et 12 ugers afklaringforløb.
- Herefter tilrettelægges uddannelsen.

skolen@lavuk.dk

www.lavuk.dk

Nye regler for boligstøtte i 2016

Hvis du får boligstøtte, så bemærk, at der gælder nye regler fra 2016

Fra 2016 behøver du ikke give besked til Udbetaling Danmark, hvis din husstands indkomst ændrer sig i løbet af året. Udbetaling Danmark får nemlig hver måned besked fra SKAT – dog ikke, hvis du er selvstændig eller har indkomst fra en udenlandsk arbejdsgiver.

Hver måned bruger Udbetaling Danmark oplysningerne fra SKAT til at se på, hvor meget boligstøtte, du skal have udbetalt. Derfor kan du fra 2016 opleve, at din boligstøtte er forskellig fra måned til måned. Det sker, hvis husstandens indkomst ændrer sig så meget, at du har ret til enten højere eller lavere boligstøtte.

Du får brev fra Udbetaling Danmark, hvis du får mere eller mindre udbetalt, end du plejer.

De nye regler ændrer ikke på, hvem der kan få boligstøtte.

Husk, at Udbetaling Danmark stadig skal have besked, hvis der sker andre ændringer i din situation, som kan påvirke din boligstøtte. Det kan eksempelvis være ændringer i, hvor mange personer I er i husstanden, eller hvis du flytter (også selv om du har givet besked til folkeregistret). Husk, at der skal gives besked om alle personer i din husstand.

Læs også om boligstøtte her: borger.dk/boligstøtte.

Du kan også altid ringe på tlf. 7012 8073 eller skrive til Udbetaling Danmark, hvis du har spørgsmål.

Du skriver til Udbetaling Danmark med Digital Post via borger.dk, eller du kan sende et almindeligt brev adresseret til Kongens Vænge 8, 3400 Hillerød.

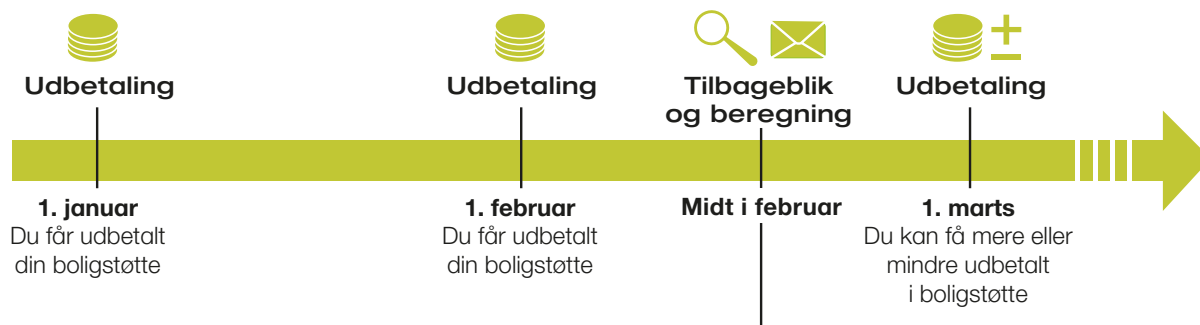
Årlig opgørelse fra 2017

I løbet af 2017 får du brev fra Udbetaling Danmark om en årlig opgørelse af din boligstøtte for 2016.

Her ser Udbetaling Danmark på, om der i løbet af 2016 er taget højde for alt det, der påvirker, hvor meget boligstøtte du har ret til.

Der kan nemlig være oplysninger, som Udbetaling Danmark først får, når SKATs årsopgørelser er klar i foråret 2017.

I din årlige opgørelse af din boligstøtte kan du se, om du skal have penge tilbage, eller om du skal tilbagebetale et beløb – præcis som du kender det fra for eksempel dit varmeselskab og SKAT.

Midt i måneden ser vi på, hvad din indkomst var ifølge SKAT i måneden før, og hvad du har oplyst, den ville være.

Hvis der er forskel på SKATs oplysninger, og de oplysninger du har givet, får du enten mere eller mindre udbetalt i boligstøtte næste måned. Skal du have mindre udbetalt, sender vi et brev til dig midt i måneden.

ROCKIN' ALL OVER JAPAN

For 19. gang blev Handicap Grand Prix afholdt, denne gang i gymnasiets hal i Skanderborg. Vinderne kom fra Odense og sang om Japan.

FOTO: HØRNING PRODUKTIONSSKOLE

Cirka 650 feststemte mennesker gæstede Skanderborg fredag den 30. oktober for at deltage i det årlige Handicap Grand Prix. Og fra showets start var grandprix-stemningen helt i top.

Hallen var pyntet med glimmer og guld, og æstetikken var et internationalt grand prix værdigt.

Den store scene var spækket med lys i alle farver, og de to storskærme leverede professionelle billeder fra både scenen og loungeområdet, hvor deltagerne blev interviewet både før og efter endt optræden.

Gæsterne fik denne fredag eftermiddag en oplevelse af de helt store. Begivenheden bød blandt andet på ti knivskarpe HGP bands, der i meget overbevisende stil leverede et show ud over det sædvanlige.

Lydprøver

De deltagende bands indlogerede sig allerede torsdag aften i Skanderborg,

hvor der blev lavet lydprøver, og hvor sangene blev pudset af. Om aftenen var der workshop for de ti bands med Frank Megabody, som handlede om at "få sin musik ud over scenekanten". En virkelig god aften, som sluttede af med en jam, hvor flere af orkestrene gav et nummer på den lille scene, som var sat op til lejligheden.

Højt niveau

Alle sangene ved dette års Handicap Grand Prix høstede store roser fra fire meget overvældede dommere, der vurderede alle sangene som værende på et meget højt niveau.

Eftermiddagens femte dommer var publikum, som i år fik chancen for at sætte sit præg på, hvem af de ti bands, der skulle stå i finalen.

Det blev Bali Band fra Odense, som til sidst kunne hive sejren hjem med deres sang "Rockin' all over Japan" og løfte trofæet som vinder af HGP 2015.

Udover æren og retten til at afholde HGP 2016 i Odense vandt bandet en check på 5000 kroner.

2. og 3. pladsen gik til Krudtuglerne og Sunshine band, mens resten af deltagerne endte på en meget flot 4. plads.

Siggaard og Poppe lukkede og slukkede

Konferencier Frank Megabody og interviewer i Loungeområdet, Casper Skipperud, førte publikum gennem eftermiddagen i fornem og meget sikker stil. Og publikum følte sig også rigtig godt underholdt mellem grand prix sangene.

Kirsten Siggaard og Søren Poppe lukkede og slukkede HGP 2015 med et brag af en koncert, hvor alle de store melodi grand prix-hits blev luftet, og sammen med HGP husorkesteret sørgede de to garvede grand prix-stjerner for, at dansegulvet ikke på noget tidspunkt var tomt. /MP

"De mange frivillige har alle været med til at bære dette HGP og har bidraget med en utrolig gejst og velvillighed. Det var en fornøjelse at opleve den gode stemning, der fra starten har været omkring dette grand prix," udtaler arrangementsansvarlig Mads Pugholm.

Bali Band fra Odense vand HGP 2015 med deres sang Rockin' all over Japan.

Konferencier Frank Megabody.

Det skrev vi...
for **34** år siden

1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971

TILBUD for gravide

I LEV BLADET NR. 9/10 1981 VAR DER FOKUS PÅ FOSTERDIAGNOSTIK, SOM DER I DET HELE TAGET VAR I MEDIERNE PÅ DET TIDSPUNKT. BLANDT ANDET KUNNE MAN LÆSE DENNE ARTIKEL, SOM VAR EN AFSKRIFT AF ET TV-INTERVIEW MED LEV BLADETS DAVÆRENDE REDAKTØR LIS HAMMILD:

Den ganske presse fokuserede på emnet - og TV havde i den direkte udsendelse DAGENS DANMARK den 14.9. et kort indslag, hvor Lis Hammild havde mulighed for kort at give udtryk for Evnesvages Vels holdning, nemlig at det er et valg, som hver gravid kvinde – og evt. hendes pårørende – må træffe.

TILBUD for gravide

Den ganske presse fokuserede på emnet - og TV i den direkte udsendelse DAGENS DANMARK havde den 14.9. et kort indlæg, hvor Lis Hammild havde mulighed for kort at give udtryk for Evnesvages Vels holdning, nemlig at det er et valg, som hver gravid kvinde - og evt. hendes pårørende - må træffe.

SEPTEMBER/OKTOBER • 30. ÅRGANG

9/10-81

EVNESVAGES VELS

Indholdsfortegnelse

Tilsynsråd.....	1
Generalforsamlinger ..	2
Prænatal diagnostik ..	4
Tilbud for gravide	7
Referat fra mødet med Socialpædagogerne Landsforbund	10
Fritidsforanstaltninger	13
Særforsorgen har behov for en kort uddannelse	14
Nyt fra konsulenttjenesten ...	16
Lidt om hjælpemidler	20
Ændring af medicintilskudsordningen	22
Kronologisk 1980	23

Nu er du jo selv gået ind for, at man fjerner i hvert fald nogen af dem?

LIS HAMMILD: Nej, jeg er gået ind for, at hvis jeg får valget, så ville jeg vælge, og det er da bestemt et individuelt valg, som hver enkelt forældrepar må gøre sig efter en grundig information. Og jeg ved, at f.eks. John Philip og Brandt på Rigshospitalet giver en meget fin information, og den vil jeg forvente er objektiv.

Jamen, tror du ikke, at der kan komme et pres fra politisk side, når du siger, at hvis man på forhånd ved, man vil føde et barn, der har de og de skavanker, og som koster så og så meget, at så må man altså anbefale abort?

LIS HAMMILD: Ja, hvis det skulle komme, så måtte jeg jo at bekæmpe det. Min indstilling er helt klart, at vi har råd til det. Svare til, at du også sagde, at du havde råd til at have kræftpatienter og går hen og får lunegkraft, så det er altså ikke råd til at have dem længere, altså det er slet ikke rimeligt og stille dette her op som en økonomisk regnestykke.

Der er da en socialminister, der stiller det synspunkt op, at vi må ikke have råd til at have de gamle handlet på sygehusene, som vi er vant til?

LIS HAMMILD: Ja, det er der!!!

1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000

Lis Hammild, fostervandsundersøgelser og den efterfølgende abortmulighed, er det vejen frem for at afskaffe eller måske begrænse f.eks. åndssvaghedantallet af åndssvage i samfundet?

LIS HAMMILD: Det er meget få handicaps, og det er jo meget få åndssvage, der findes ved en fostervandsprøve. Det er et tilbud, og det er et tilbud til mig efter en information, - en grundig information, at jeg kan vælge, om jeg ønsker at få foretaget en fostervandsprøve. Når jeg har fået foretaget en fostervandsprøve, fordi jeg ville tilhøre den risikogruppe, der får tilbuddet, ja, der vil jeg igen stå overfor et valg, og jeg ville sammen med min mand skulle træffe en beslutning, hvis prøven viste, at jeg ville føde f.eks. et barn med down's syndrom.

Men hvis det virkelig gjaldt dig selv, hvad ville du så sige? Du har et barn selv, der er hjerneskadet. Hvis du nu blev gravid, og lægerne sagde - på baggrund af fostervandsprøven - at der er risiko for at få et mongol-barn, hvad så?

LIS HAMMILD: Hvis jeg valgte at få foretaget en fostervandsprøve, og jeg derefter fik bekræftet, at jeg ville føde f.eks. et barn med en af de alvorlige kromosomsygdomme, så ville jeg i dag ikke vælge at føde det barn, og det ville jeg ikke vælge af mange grunde. Valget kan for nogen være svært, men jeg føler

ikke, at vi i dag har helt de tilbud, man fra samfundets side burde give forældre med handicappede, og det ville i hvert fald være et af motiverne for, at jeg ikke ville vælge at føde endnu et handicappet barn.

Af hensyn til det kommende barn?

LIS HAMMILD: Hensynet til det kommende barn - ja, men også hensynet til søskende, synes jeg er væsentlig.

Jeg vil godt prøve at se på den økonomiske side af det, for du er jo også socialudvalgsformand i din hjemkommune - det er Løgstør kommune. Kan man overhovedet, - eller kan man ikke som politiker spørge, om man overhovedet har ret til at sætte et barn i verden, hvis man på forhånd ved, at dette barn vil få et handicap, og på forhånd ved, at det vil belaste forældrene, og at man i samfundet ved, at det vil koste temmelig mange penge at have det barn levende?

LIS HAMMILD: Selvfølgelig har man råd til det. Når jeg er politiker, så er det jo først og fremmest, fordi jeg interesserer mig for den socialpolitiske side - for de handicappede - for de gamle. Og det er da helt klart, at samfundet har råd til også at have handicappede. Hvad ville samfundet være uden de handicappede?

Nu er du jo selv gået ind for, at man fjerner i hvert fald nogen af dem?

LIS HAMMILD: Nej, jeg er gået ind for, at hvis jeg får valget, så ville jeg vælge, og det er da bestemt et individuelt valg, som hver enkelt forældrepar må gøre sig efter en grundig information.

Jamen, tror du ikke, at der kan komme et pres fra politisk side, når du siger, at hvis man på forhånd ved, man vil føde et barn, der har de og de skavanker, og som koster så og så meget, at så må man altså anbefale abort?

LIS HAMMILD: Ja, hvis det pres skulle komme, så måtte jeg jo forsøge at bekæmpe det. Min indstilling er helt klart, at vi har råd til det. Det vil svare til, at du også sagde, at vi ikke havde råd til at have kræftpatienter. Folk, der ryger 40 cigaretter om dagen og går hen og får lungekræft, så har vi altså ikke råd til at have dem liggende længere, altså det er slet ikke rimeligt at stille dette her op som et økonomisk regnestykke.

Der er da en socialminister, der har stillet det synspunkt op, at vi måske ikke har råd til at have de gamle behandlet på sygehuse, som vi er vant til?

LIS HAMMILD: Ja, det er der!!!

LUKSUSHUSE.DK

Vidunderligt langt fra hverdagen

STORE **LUKSUS**SOMMERHUSE
MED MASSER AF PLADS

F.eks. 18 personer/
7 soveværelser
torsdag - søndag

kr. **6.200,-**

345/person
(prisen er ekskl. rengøring og forbrug)

HUSE I HELE DANMARK

PLADS TIL ALLE

Hold jeres næste ferie i et
luksussommerhus med **op til 9
soveværelser**, pool, spabad,
billard, bordtennis og dart mm.

WWW.LUKSUSHUSE.DK

Luksushuse.dk · Blytækkervej 8 · 8800 Viborg
Tlf. 87 25 71 65 · info@luksushuse.dk

Radisson **BLU**

H.C. ANDERSEN HOTEL
ODENSE

EVENTYRLIGT STED AT MØDES

DEJLIG ATMOSFÆRE OG PROFESSIONALISME
SKØN KULTUR OG OPLEVELSER
I HJERTET AF ODENSE
MED FRISTELSER FOR ALLE SANSER

HANDICAP VENLIGE VÆRELSE

SAMT ELEVATORER TIL ALLE ETAGER
PRIS FRA KR. 650,-

BESØG
WWW.RADISSONBLU.COM/HOTEL-ODENSE
OG SE AKTUELLE TILBUD

RADISSON BLU
H.C. ANDERSEN HOTEL

Claus Bergs Gade 7, DK-5000 Odense C, Denmark.
T: +45 66 14 78 00 F: +45 66 14 78 90
hcanderson@radissonblu.com radissonblu.com/hotel-odense

Og det er ganske vist - et eventyr anno 2015

AF BENT LUNØ, HILDURSVEJ 5, 2. TH., 8920 RANDERS NV ■

Der var engang en middelstor provinsby. I byrådet var der to politiske partier. De hed Flertallet og Mindretallet. Mange var glade for, at der var demokrati i byen – det havde Flertallet sørget for. Ikke fordi Flertallet nødvendigvis altid havde ret, men fordi de var Flertallet. Sådan!

Flertallet ønskede at byens borgere skulle kunne huske dem lang tid efter, at de var holdt med at være i byrådet. Og hvordan gør man lige det? Jo, Flertallet ønskede "byen til vandet" – men det ville koste en frygtelig masse penge, penge som man ikke havde. Hvad skulle Flertallet gøre?

Mindretallet foreslog straks, at man sendte bud efter Luksusfælden – men her satte Flertallet hælene i. De havde set, hvor skræppe de økonomiske rådgivere var, hvis man havde brugt for mange penge på "tant og fjas". Diversekontoen, rejsekontoen og kontoen til realisering af ens drømme ville øjeblikkelig blive slettet, og det ønskede Flertallet ikke at udsætte sig selv for.

Og fordi de var Flertallet og ikke ønskede at lave en fornuftig opsparingskonto til at realisere deres drømme med, måtte de udtænke en snedig plan – en slags omprioriteringsplan, hvor man tog fra dem, der ikke var gode til at protestere, og selvfølgelig samtidig tog hensyn til, om der nu "var stemmer" i den gruppe. Flertallet fandt hurtigt ud af, at de stemmer kunne de godt undvære – dem kunne Mindretallet få. Det ville ikke ændre noget som helst.

Til en begyndelse valgte man at lade som om, man helt havde glemt, at man skyldte de handicappede i byen mindst

750.000 kroner i ulovligt opkrævede feriepenge. Hvis der gik lang tid nok, inden de virkelig protesterede, kunne man måske nå at modregne dem i det næste budget for de handicappede – og så kom de jo selv til at betale. Se, det var jo en fin begyndelse.

Men Flertallets kreativitet sluttede ikke her, for når man nu var i gang, kunne man så ikke også lade som om, at der ikke blev flere handicappede i byen de næste fire år? Der kunne spares fem millioner kroner om året på den konto – altså 20 millioner i alt – bare ved at undlade at demografiregulere, som det så fint hedder. Yes, det gør vi – sagde Flertallet, og "byen til vandet" afsætter vi 17,5 millioner kroner til, så har vi alligevel 2,5 millioner i overskud – og de handicappede kan ikke stoppe os. De sidder jo i deres bofællesskaber og har ikke mulighed for at komme ud. Måske skulle vi invitere dem ned til indvielsen af "byen til vandet" – de har jo trods alt finansieret projektet.

Mindretallet protesterede selvfølgelig over den manglende regulering for denne gruppe af borgere, men det hjalp ikke, for Flertallet bestemte, og der var demokrati i byen. Selv da Mindretallet gjorde opmærksom på, at alle de virksomheder, der ville etablere sig i byen meget vel kunne have medarbejdere, der havde handicappede børn, hjalp det ikke. Der skulle være rum for vækst, velfærd (!) og service, og så kunne der ikke også tages hensyn til de handicappede. De måtte "stille op i køen", når der var gået fire år. Se sådan "gik kabalen op" – og alt endte lykkeligt. Og det er ganske vist.

Men Flertallets kreativitet sluttede ikke her, for når man nu var i gang, kunne man så ikke også lade som om, at der ikke blev flere handicappede i byen de næste fire år?

Thy Værkstedet

Thy-værkstedet er et
arbejdstilbud/dagtilbud for fysisk og
psykisk handicappede voksne.

Husk vores Julemarked den 28.11 kl 9-16

Kronborgvej 113 • 7700 Thisted
Tlf. 9917 2640 • www.thisted.dk

Din Legeplads Expert

Blaabjerg Leg ☆ ☆ www.blaabjergleg.dk

Grundet nybyggeri ledige pladser

Knagegården

Fangelvej 51 • 5260 Odense S
Tlf. 65 96 29 59
www.knagegaarden.dk

Specialcenter for Voksne med Handicap

Afdelinger:

- Grønnebæk, afd. Fuglemajgaard og Kompassrosen, Rødding.
- Bøge Allé 16, Ribe.
- Østruplund, afd. Marken, Skoven, Slottet og A-hus.

Højt specialiserede ydelser:

- Svær problemadfærd
- Foranstaltningedømte
- Misbrugsproblematikker

Centeradresse:

Klintebjergvej 75, 5450 Otterup
Tlf. 9944 1400

specialcentervoksnehandicap.regionsyddanmark.dk

Uddannelsesmesse for unge med særlige behov

SÆT X I KALENDEREN. TORSDAG 11. FEBRUAR 2016 - 9.00-13.00
hos Erhvervsskolen Vestjylland Vestergade 42 • 6900 Skjern.

- Gratis entré
- Nem frokost og gratis bus - kontakt os på tlf. 22 32 58 03, eller mail cp@evborris.dk

Se mere om messen på www.erhvervsskolenvestjylland.dk

EngleForEvigtdk

Ja vi er handicappede, og kan noget med musik!

Sang & guitar
nygge og fest
stort som småt
vi spiller godt

Kontakt Erik
26 62 39 61
Erik@EngleForEvigtdk

Wimmersvej
Et danse orkester
90% Bamse sange

KREDSGENERAL- FORSAMLINGER I LANDSFORENINGEN LEV 2016

KREDS	TID	STED
Dragør/Tårnby	25. januar kl. 19.00	Postkassen, Amager Landevej 71, 4770 Kastrup
Furesø	28. februar kl. 12.00	Restaurant Jonstrup, Jonstrup Gl. Købmandsgård, Jonstrupvej 282, 3500 Værløse
Greve	11. februar kl. 17.00	Lerås 37, 2670 Greve
Haderslev	22. februar kl. 19.00	STU i Haderslev
København	25. februar kl. 19.30	Uddannelsescenter UiU, Horsebakken 19, 2400 København NV
Køge	4. februar kl. 19.00	Agerbækhus, Gymnasievej i Køge
Nyborg	4. februar kl. 19.00	Aktivitetshuset, Sprotoften, Nyborg
Randers	25. februar kl. 19.00	Café GAIA Papaya, Niels Brocks Gade 14 A, 8900 Randers C
Silkeborg	16. februar kl. 19.00	Silkeborg Medborgerhus. Bindslevsplads 5, 8600 Silkeborg
Tønder	8. februar kl. 19.00	Tønder Ungdomsskole, Ludw. Andresensvej 39 A, 6270 Tønder
Vendsyssel	9. februar kl. 19.00	Vrå Idrætscenter, 9760 Vrå
Vestjylland	27. februar kl. 11.00	Storåskolen, Odinsvej 2, Holstebro
Aabenraa	19. januar kl. 19.00	Bostedet Møllemærsk, Aabenraa

BEMÆRK: Øvrige kredsgeneralforsamlinger i 2016 bliver annonceret i LEV Bladet nr. 8.

Landsforeningen
LEV

UDVIKLING FOR UDVIKLINGSHÆMMEDE

Revision af retningslinjer for fosterdiagnostik

Sundhedsstyrelsen gennemfører i efteråret 2015 en revision af "Retningslinjer for Fosterdiagnostik – prænatal information, risikovurdering, rådgivning og diagnostik".

Regionerne har siden 2004 givet alle gravide kvinder i Danmark et tilbud om information om fosterdiagnostiske undersøgelser. Det er kvindens valg, om hun vil have disse undersøgelser udført, og der har vist sig at være en meget stor tilslutning til tilbuddene. Formålet med undersøgelserne er at give de gravide og deres partnere viden om fostrets tilstand. Samtidig får læger og jordemødre viden, som de kan bruge til at anbefale eventuelle forholdsregler under graviditeten og i forbindelse med fødslen.

Revisionen skal medvirke til, at retningslinjerne forbliver tidssvarende. Det gælder blandt andet i forhold til udviklingen i undersøgelsesmetoder, som blandt gør det muligt at sikre en endnu mere præcis risikovurdering og potentielt kan reducere antallet af fostervands- og moderkageprøver. Samtidig skal revisionen se på, hvordan informationen til gravide i almen praksis og på fødestederne kan forbedres.

Sundhedsstyrelsen er ansvarlig for de nationale retningslinjer, og regionerne er ansvarlige for at tilbyde gravide kvinder undersøgelser og information i overensstemmelse med retningslinjerne. Regioner, faglige selskaber og patientforeninger er derfor inddraget i revisionen, som forventes at være afsluttet i første halvdel af 2016.

Arkivfoto: Charlotte Koefoed, Sjællandske Medier

Til julefrokost på CAFÉ LIV i Høng

For knap fire år siden blev Café Livs døre for første gang slået op på Hovedgaden 18 i Høng. Caféen er på mange måder anderledes end alle andre. På stedets hjemmeside fortælles historien om den: "Caféen ejes og drives af Ann-Dorte Jentoft, som også driver de private bosteder Finlandsvej, Møllehaven og Åhuset i Høng. Ud over en fastansat kok arbejder her udelukkende udviklingshæmmede unge mennesker, som har en indholdsrig og spændende arbejdsplads her. Her er glæde, smil og en god omgangstone. Alle føler sig velkomne i Café Liv. Det er ligesom at træde ind i 'mormors stue', og der oser af hygge. Her er alle borde dækket med skønne duge, kaffestel og bestik, hvoraf det meste kommer fra genbrug.

Du kan nyde en kop kaffe, kage, smørrebrød, dagens ret eller andet godt fra caféens velassorterede menukort. Her er mad ud af huset, og som noget nyt tilbydes også gourmetmiddage. Al mad tilberedes fra bunden af de bedste råvarer".

Ann-Dorte Jentoft har etableret caféen som et dagtilbud til voksne udviklingshæmmede efter Lov om social service §103 (beskyttet beskæftigelse). Der er indgået aftale med Kalundborg Kommune, der sammen med Café Liv visiterer borgere til tilbuddet. Medarbejderne, som der i øjeblikket er 11 af, kan komme fra alle kommuner i umiddelbar nærhed, hvor selvtransport er mulig.

MEN NU NÆRMER JULEN SIG HASTIGT!

Julefrokosten er en tradition. Den afholdes i år fredag d. 4. december med en righoldig menu med 11 forskellige lækkerbidskener, blandt andet Andeterrin med æble- og peberrodskompot, krustader med krabbe og røget mayonnaise og til slut Ris a la mande med hjemmelavet karamelsauce og kirsebærsauce. Husk at bestille, for der bliver fuldt hus.

Læs mere på cafe-liv.dk

LEV-kontakten

Regionalt opdelt

1000 - 2990

6000 - 6990

aab
arbejdernes andels-boligforening

Engstien 2a • 6000 Kolding T: 7552 5344 F: 7552 2936
M: post@aab-kolding.dk • www.aab-kolding

EMIL NIELSENS SMEDEVÆRKSTED A/S • GENTOFTE

Mesterlodden 33
2820 Gentofte

Tlf. 39 65 02 07

Tornskov
Nybølnervej 24 b, th. • 6310 Broager
Tlf. 27 73 11 45 • www.tornskov.dk

7000 - 7990

h&m
Malerfirmaet hansen & mortensen A/S
Orionvej 16 • 7430 Ikast
Ikast 97 15 27 60 • Telefax 97 15 54 64

e-mail: post@maler-hm.dk
www.maler-hm.dk

GARANTI PÅ KVALITET

4000 - 4990

MARJATTA

Tilbud til mennesker med udviklingsforstyrrelser og udviklingshæmning: Skolehjem, ungdomsuddannelse, voksencentre og værksteder

Strandvejen 15 • 4733 Tappernøje • Tlf. 55 96 51 19
E-mail: marjatta@marjatta.dk • www.marjatta.dk

8000 8990

Klinisk tandtekniker
SUSANNE H. STÆRMOSE
Rådhusgade 12 st. th. • 8300 Odde
Tlf. **86 56 01 30**
www.odde-tandtekniker.dk

9000 - 9990

Skovsgaard Hotel
Hovedgaden 26
Skovsgaard
9460 Brovst
Tlf. **98 23 04 00**
skovsgaardhotel@mail.dk
www.skovsgaardhotel.dk

5000 - 5985

CSV Sydfynd
Jernbanegade 10 • 5700 Svendborg
Tlf. 62 23 49 00
E-mail: csvsydfynd@svendborg.dk • www.csvsydfynd.dk

Voksenskolen for Undervisning og Kommunikation
Studievej 5 • 9400 Nørresundby
Tlf. 98 17 76 77 • vuk-aalborg.skoleporten.dk

LEV-kontakten

Regionalt opdelt

Hylke Ridecenter

Vi har Bo Træning

Hylkevej 46 • 8660 Skanderborg
 Mail: mail@hylkeridecenter.dk
 www.hylkeridecenter.dk
 Mobil: 23 43 66 85

Bostedet Aarhusene

En særlig Café
 med god tid til det hele

Østergade 45 F, St.
 8300 Odder
 Tlf. 87 80 36 40
 www.aarhusene-odder.dk

Hverdage kl. 10 - 16.00
 Blevgejdsvej 5, 8300 Odder, Tlf. 87 80 36 40
 www.cafepakhuset.dk

*** SPECIALTRANSPORTER**
*** LEVERING AF SAND**

FRANK NØRAGER & CO A/S

Fabriksvej 5 • 9690 Fjerritslev
 Tlf. 98 21 73 76
 E-mail: fnorager@mail.dk

Mangler du et foreningsblad, eller har du allerede ansvaret for et, kan vi tilbyde at løse opgaven med produktionen. Et foreningsblad er ofte det vigtigste bindelæd mellem forening og medlemmer.

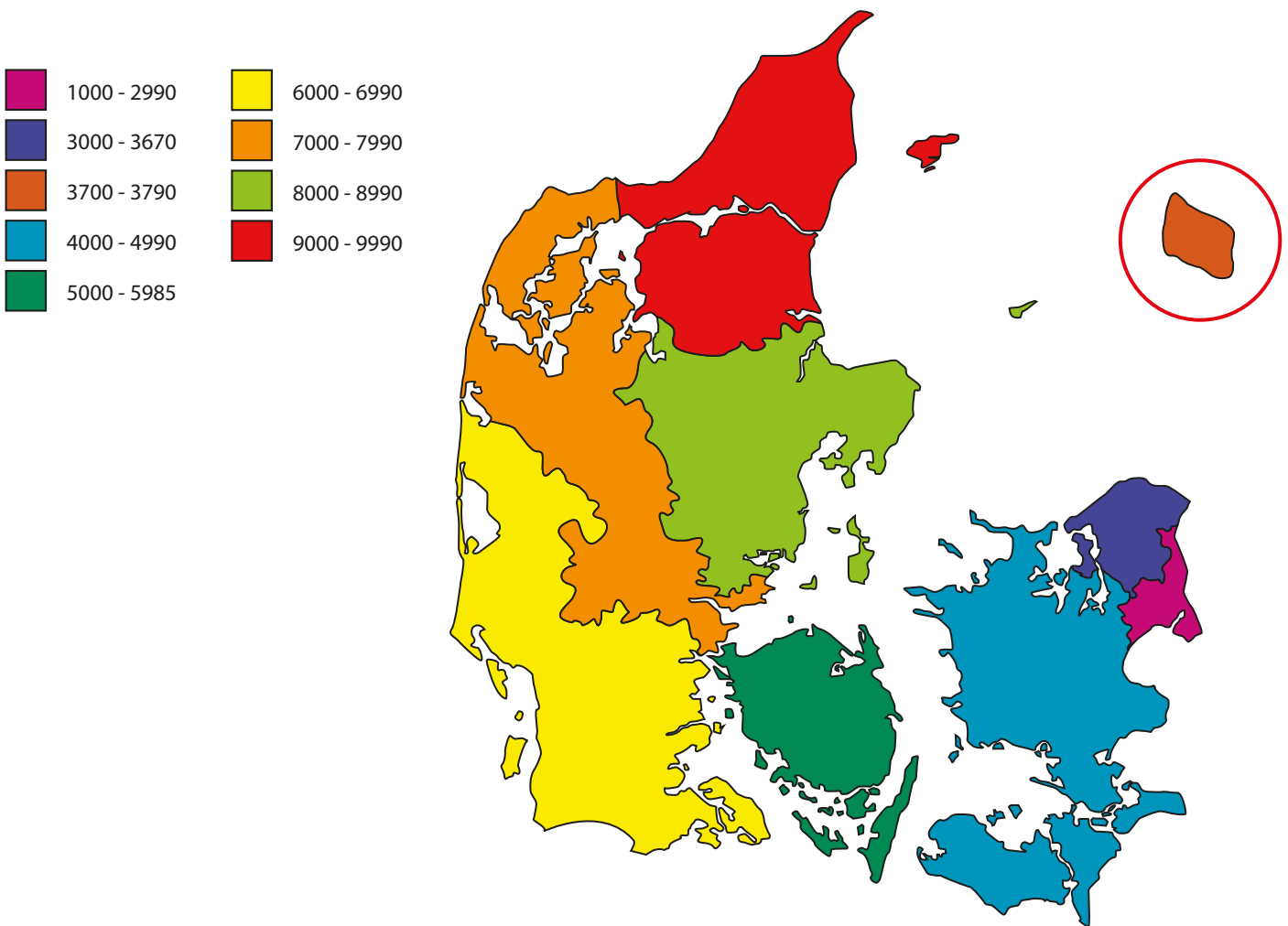
Vi har mange års erfaring og kan være behjælpelige med layout, tryk, distribution og eventuelt annoncesalg til hel eller delvis finansiering af bladet.

Vi kan også altid give et godt tilbud på dine øvrige trykopgaver, f.eks. programmer, biletter, plakater, flyers og visitkort.

Kontakt os for en uforpligtende snak, vi deler gerne ud af vores erfaring...

tænk anderledes

FL Reklame - Agerbakken 21 - 8362 Herning - fl@flreklame.dk - t. +45 7022 1870

SUCCESTRIG BIDRAGS- KAMPAGNE

LEVs kampagne for at få bidrag til Landsforeningens arbejde har igen i år mødt stor opbakning. Det sikrer LEVs §8A godkendelse og penge i kassen.

I oktober modtog alle medlemmer af LEV et brev med en opfordring til at støtte LEV med et bidrag. Pr. den 5. november var der indkommet 353 bidrag over hele året, og i alt har det givet over 150.000 kroner til LEVs arbejde for mennesker med udviklingshæmning.

Men de mange bidrag sikrer også, at LEV fortsat er såkaldt §8A-godkendt. Det bliver man nemlig som organisation, hvis man får over 100 bidrag af mindst 200 kroner årligt. Den godkendelse betyder blandt andet, at LEV er sikret en momscompensation, som er cirka 400.000 kroner værd på årsbasis.

Du er selvfølgelig fortsat meget velkommen til at give et bidrag til LEV. Det kan du gøre på lev.dk, via MobilePay eller Swipp på tlf. 3044 9158 eller ved indbetaling på kontonr. 5332 0245153.

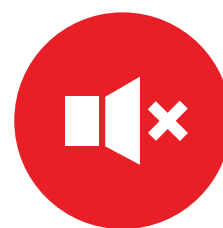
Husk: Bidrag til LEV er fradragsberettigede. Hvis du ved afgivelsen af bidraget oplyser dit CPR-nr., så sørger LEV for, at SKAT får besked. Et bidrag på 200 kroner kommer således reelt kun til at koste omkring 100 kr.

LEV Bladet på lyd ophører

Efter at LEV Bladet i efterhånden mange år også har været tilgængeligt på lyd, må vi desværre meddele, at denne mulighed stopper med udgangen af året. Udgifterne for hver enkelt Daisy-disc er blevet meget høje, da der kun er ganske få modtagere tilbage.

Man vil dog stadig kunne læse centrale artikler fra de enkelte blade på LEVs hjemmeside, lev.dk, ved hjælp af oplæsningsværktøjer som for eksempel AdgangForAlle.

Alle nuværende modtagere af LEV Bladet på Daisy har fået direkte besked om ændringen

LEVs AFTEN- TELEFON

Konflikter?

Sorg?

Problemer i familien?

Har du brug for at tale om emner, der berører udviklingshæmning? Så ring på LEVs Aften-telefon på tlf. 2851 5252. Her sidder frivillige klar ved telefonen fra kl. 19.00-21.00 hver tirsdag.

HUSK: LEVs Aften-telefon tilbyder ikke juridisk rådgivning eller rådgivning om mere komplekse problemstillinger – her henvises der til LEVs telefon- og netrådgivning.

LEVs
aften-
telefon

2851 5252

Ny bog på dansk om kontroversielt hjemmetræningskoncept

Glenn Doman er igennem mange årtier den mest kendte pioner inden for en særlig form for træning og stimulering af kroppens og hjernens udviklingsmuligheder. Domans programmer og undervisningsmetoder (kaldet Domanmetoden) har inspireret alternative behandlere i mange lande. En af disse er danske Larz Thielemann, der kalder sig neuropraktiker. Hans danske variant af Domanmetoden beskriver han ikke som en metode, men som et koncept, kaldet Neurologisk Træning og Stimulering (NTS). Det har han skrevet en ny bog om: "Sådan hjælper du dit barn med særlige behov".

Forlaget beskriver kort på bogens omslag filosofien bag konceptet: "Hjernen gror ved brug, og børnene skal have individuel motorisk og sensorisk træning og stimulering, suppleret med supersund hjernemad. Larz Thielemann anser forældrene for at være de sande eksperter, når det gælder deres egne børns udfordringer. Selv ikke de bedste pædagoger eller fysioterapeuter kan magte at give børnene den hjælp (...) Det kan kun forældrene, når de får den rette viden og de rette værktøjer".

Ifølge forlaget kan forældre komme i gang med hjemmetræningen ved hjælp af de erfaringer, de præsenteres for i bogen. Målgrupper for konceptet er børn med vanskeligheder i skolen, ADHD, autisme, spasticitet m.fl. NTS-konceptet har internationalt delt vandene mellem både fagfolk og forældre og ført til dedikerede diskussioner. Bogen kan give tilhængere, modstandere og nye interesserede et indtryk af filosofien bag konceptet, set fra Larz Thielemanns udsigtspunkt.

"Sådan hjælper du dit barn med særlige behov"
af Larz Thielemann. Forlaget Hjernetips, vejledende pris
kr. 249,00, www.hjernetips.dk

Foreninger tilsluttet LEV bidrager til ny undersøgelse om sjældne handicap

Hovedparten af de landsdækkende foreninger, der er tilsluttet LEV (se dem side 45), er samtidig medlemmer af Paraplyorganisationen Sjældne Diagnoser. Det gælder Angelmanforeningen i Danmark, Dansk Forening for Tuberos Sclerose, Landsforeningen Rett Syndrom og ti andre foreninger.

Grunden til denne dobbeltorganisering er, at foreningerne repræsenterer medlemmer, der er karakteriseret ved to ting: De er udviklingshæmmede og har samtidig et sjældent syndrom, og dette syndrom er årsagen til deres udviklingshandicap. Definitionen på et sjældent syndrom er, at maksimalt 1.000 personer lever med det her i landet, og typisk er det medfødt og/eller arveligt.

Disse foreninger og deres medlemmer kan få dækket deres behov for viden om udviklingshæmning og støttemuligheder gennem LEV. Tilsvarende får de gennem Sjældne Diagnoser hjælp og rådgivning om at håndtere en tilværelse med et handicap, der er så sjældent, at kun få af de fagfolk, de støder på, har begreb om, hvad de har med at gøre. Når udviklingshæmning er forårsaget af et sjældent syndrom, optræder der typisk også alvorlige fysiske handicap. Eksempelvis indebærer Angelmans syndrom meget forsinket psykomotorisk udvikling, manglende sprogudvikling, epilepsi og rykvisse bevægelser, mens tuberos sclerose også kan påvirke især nyrer, hjerte, øjne og tænder.

Der har medvirket ti LEV-tilsluttede organisationer i en ny undersøgelse, "Guldkunde" i det sociale system 2014, der blev præsenteret i september i år. Den er udarbejdet af seniorforsker Steen Bengtsson fra SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd samt af Lene Jensen fra Sjældne Diagnoser. Det er en undersøgelse af den sociale indsats over for borgere med sjældne syndromer og deres pårørende. Der deltog 44 forskellige organisationer inklusiv de ti LEV-tilsluttede. Desuden medvirkede borgere (pårørende) med så sjældne syndromer, at de ikke er nok til at danne en forening.

Læs om
undersøgelsen på:
[sjaldnediagnoser.
dk/Nyheder/](http://sjaldnediagnoser.dk/Nyheder/) - Guld-
kunde-resultater
og fremtiden for
sjældne borgere

”Kommunerne må invitere borgerne ind og fortælle om deres situation”

Dette opfordrer formanden for Det Centrale Handicapråd, Tue Byskov Bøtkjær, til i et indlæg på Kristeligt Dagblads hjemmeside. Anledningen til artiklen var en kronik i avisen skrevet på vegne af over hundrede forældre til børn med handicap.

Socialminister Karen Ellemann sendte kronikken videre til det kommunale tilsyn, hvis opgave det er at vurdere, om kommuner handler lovligt.

”Det er selvfølgelig vigtigt, men ikke tilstrækkeligt. Uanset den juridiske vurdering i tilsynet vil det være nødvendigt at gøre noget for at bedre borgernes

oplevelser i mødet med sagsbehandlingen”, skriver Tue Byskov Bøtkjær og tilføjer, at Handicaprådet tidligere i år lavede en ”rapport, der viser, at forældre i Odenses (dårlige, red.) oplevelse af samarbejdet med kommunen desværre ikke er unik”. Han foreslår, at kommunerne for at slå bro over for forståelseskløften inviterer borgerne ind og fortæller om deres situation, ”og så må sagsbehandlere og ledere øve sig på at forstå den vanskelige virkelighed, som ikke altid passer naturligt i de kasser og paragrafer, man har med. Fra den anden side har handicaporganisationerne et ansvar for at understøtte dialog og forståelse. De kommunale handicapråd kan være et oplagt sted at genetablere dialog og begynde at bygge tilliden op”.

Det Centrale Handicapråd rådgiver regeringen, Folketinget og andre om handicapspørgsmål og er forum for dialog mellem centrale aktører på handicapområdet. Rådet er uafhængigt.

Nordjyske synskonsulenter finder specialskoleelever med nedsat syn

Siden 2000 har Institut for Syn og Hørelse i Aalborg tilbudt at synsscreene alle nye elever på skoler for børn med vidtgående udviklingsforstyrrelser i Region Nordjylland, skriver folkeskolen.dk. Det skyldes, at der er en højere andel af elever med synshandicap blandt disse børn. Således viste en undersøgelse fra 2011, at blandt de undersøgte 502 elever fra nordjyske specialklasser for børn med vidtgående funktionsnedsættelser, der blev syns-screenet fra 2000 til 2008, fandt øjenlægerne 65 elever med nedsat syn, hvoraf 21 tidligere var antaget at have et normalt syn.

Øjenlægerne, der stod bag undersøgelsen, konkluderede, at synsnedsættelse hos elever på specialskoler sjældent ville blive opdaget uden et fast screeningsprogram, og at en lavteknologisk screening ville være nok til at finde dem. Det er baggrunden for, at man fortsætter med screeningerne.

Synskonsulenterne finder mellem en og fem elever om året, som har så svagt et syn, at de bliver tilmeldt synsregistret.

Når de nordjyske synskonsulenter finder et barn med nedsat syn, sender de besked til øjenlægen, som kommer på instituttet en gang om ugen. Hun vurderer, om hun vil undersøge barnet nærmere. Nogle får recept på briller, andre vil øjenlægen følge over flere gange.

Temadag om kurser i medborgerskab

Socialstyrelsen inviterer til temadag i anledning af, at den har udviklet et nyt kursusmateriale beregnet for voksne udviklingshæmmede.

Temadagen, der er gratis, henvender sig til fagfolk i kommunerne og andre interesserede. Den afholdes med samme program kl. 12-16 i fire forskellige byer rundt i landet: Odense 25. november, Aalborg 30. november, Vejle 1. december og København 3. december.

På temadagen får du konkret inspiration til, hvordan kurserne til voksne udvik-

lingshæmmede kan tilrettelægges og afholdes. Der vil blive svaret på spørgsmål og givet gode råd om tilrettelæggelse og undervisning. Formålet med kurserne er, at voksne med udviklingshæmning i højere grad bliver opmærksomme på deres rettigheder og udøver dem, kan tage beslutninger om eget liv og være medbestemmende i de nære fællesskaber og i samfundet generelt.

Mere information og tilmelding til temadagen fås hos socialstyrelsen.dk/aktiviteter.

LANDSFORENINGEN LEV

– udvikling for udviklingshæmmede

LANDSKONTOR:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Telefon: 3635 9696
E-mail: lev@lev.dk
Web: www.lev.dk

KONTOR- OG TELEFONTID:

Mandag til torsdag: 9.00-16.00
Fredag: 9.00-13.00
Bankkonti i AL-Bank:
5332 0245153 (gaver og bidrag)
5323 0382733 (kontingenter m.v.)

LANDSFORMAND:

Sytter Kristensen
Tlf. 4016 8044
e-mail: sk@lev.dk

NÆSTFORMAND

Tonny Mortensen
Tlf. 2168 6273
e-mail: tm@lev.dk

LEV BLADET:

Nr. 7/64. årgang 2015
ISSN: 1903-7937

PROTEKTOR:

Hendes Majestæt
Dronningen

MEDLEM AF:

Inclusion International
NSR – Nordisk Samarbejdsråd

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Sytter Kristensen

REDAKTION:

Arne Ditlevsen, Sytter Kristensen,
Jeppe Sørensen, Hans Andersen,
Thomas Gruber, Tina Mou Jakobsen

FORSIDEFOTO:

Hans Juhl

STOF TIL BLADET SENDES TIL:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Telefon: 3635 9696
Telefax: 3635 9697
E-mail: redaktion@lev.dk
Indsendte bidrag afspejler ikke
nødvendigvis LEVs holdninger.

DEADLINE:

Deadline for LEV 8/2015 er 25. november.
Bladet udkommer 18. december.

ANNONCEKSPEDITION:

FL Reklame
Damgårdsvvej 46, Gram
8660 Skanderborg
Tel. 8793 3788
Email: fl@flreklame.dk

OPLAG: 8.000 stk.

LAYOUT OG TRYK:

Synergi Reklamebureau Webureau

LEVS RÅDGIVNINGSTJENESTE:

Mandag og tirsdag: Kl. 10.00-12.00.
Ring på tlf. 8038 0888.
LEV betaler samtalen.
E-mail: raadgivningen@lev.dk

Assens/Middelfart/Nordfyn

Ingrid Rasmussen
Tlf. 6445 1562
e-mail: ingrid.rasmussen@kabelmail.dk

Billund

Mette Andersen
Tlf. 2870 3091
e-mail: flintemarken@gmail.com

Bornholm

Svend Pedersen
Tlf. 2151 0399
e-mail: svendp07@gmail.com

Djursland

Per Sørensen
Tlf. 8639 4881
email: sorensen.ahorn6@mail.tele.dk

Dragør/Tårnby

Tina Greve (midlertidig formand)
Tlf. 6071 4705
e-mail: tina-greve@hotmail.com

Egedal

Jane Villemoes
Tlf. 4031 7597
e-mail: janevillemoes@msn.com

Esbjerg/Fanø

Dorthe Højriis Thomsen
Tlf. 7545 0383
e-mail: dhtprivat@mail.dk

Favrskov/Skanderborg

Lone Thykær
Tlf. 8691 1070
e-mail: thykeer@webspeed.dk

Faxe/Vordingborg/Stevns

Winnie Lindner Pedersen
Tlf. 2945 8313
e-mail: winnie_lindner@mail.tele.dk

Fredensborg/Hørsholm/Rudersdal

Flemming Sundt
Tlf. 4586 1707
e-mail: flemmingsundt@gmail.com

Frederiksberg

Kirsten Bartroff
Tlf. 3871 3158
e-mail: kirsten.bartroff@kreds.lev.dk

Frederikssund

Ninette Hartwich
Tlf. 4738 4010
e-mail: lev.frederikssund@gmail.com

Furesø

Sine Holm
Tlf. 4498 4454
e-mail: sine.holm@biomerieux.com

Fåborg-Midtfyn/Ærø

Ulla Stick
Tlf. 6268 1987
e-mail: ulla.stick.kredslev@mail.dk

Gentofte

Jens Christian Pedersen
Tlf. 3968 2056
e-mail: jcpedersen@gmail.com

Gladsaxe

Alice Rasmussen (kontaktperson)
Tlf. 3969 5852
e-mail: alice.rasmus@webspeed.dk

Greve

Allan Jørgensen
Tlf. 4390 8963
e-mail: allan_joergensen@mail.dk

Haderslev

Solvej Laugesen
Tlf. 7484 1665
e-mail: solvej1954@gmail.com

Halsnæs

Rita Simonsen
Tlf. 4971 9471
e-mail: ritas@os.dk

Hedensted/Horsens

Dorrit S. Haulrich
Tlf. 7589 7919
e-mail: dokinira@hotmail.com

Helsingør

Jacob Svendsen
Tlf. 4922 6162
e-mail: jacob.svendsen@pol.dk

Herlev

Malene Hyldekrog
Tlf. 2467 3179
e-mail: malene@hyldekrog.dk

Hillerød/Allerød

Dorthe Kann
Tlf. 4826 1050
e-mail: dkann@dadlnet.dk

Holbæk

Morten Løvschall
Tlf. 5917 3917
e-mail: morten@lovschall.name

Høje Taastrup

Erik Petersen
Tlf. 2211 3430
e-mail: svane1@post11.tele.dk

Kalundborg

Søren Hansen
Tlf. 5950 7416
e-mail: sdh@dbmail.dk

Kerteminde

Laurits Nielsen
Tlf. 6534 1509
e-mail: lauhed1@gmail.com

Kolding

Inge Stausholm
Tlf. 7553 1320
e-mail: inge@istausholm.dk

København

Danielle Pröschold
Tlf. 4013 7016
e-mail: danielle@proschold.dk

Køge

Ulla Fougst
Tlf. 5682 2369
e-mail: u.fougst@yahoo.dk

Lolland-Falster

Kari Nordeide
e-mail: kari.nordeide@gmail.com

Morsø

Lone Øst
Tlf. 9776 4698
e-mail: zenofexxx@sol.dk

Nyborg

Ole Skovsboell
Tlf. 4029 6097
e-mail: skovsboell@hotmail.com

Næstved

Hanne Kristensen (kontaktperson)
Tlf. 2291 5746
e-mail: larskristensen@stofanet.dk

Odder/Samsø

Tom Møller Jensen
Tlf. 3020 9133
e-mail: tom.m.jensen@gmail.com

Odense

Ib Poulsen
Tlf. 5386 1402
e-mail: ib.poulsen@gmail.com

Odsherred

Dorthe Pedersen
Tlf. 2120 8284
e-mail: dorthe.pedersen@hotmail.com

Randers

Preben Schmidt
Tlf. 8640 2217
e-mail: preben@achtonschmidt.dk

Ringsted

Mona Williams
Tlf. 5764 3584
e-mail: lev.ringsted@gmail.com

Roskilde/Lejre

Bjørn Lykke Sørensen
Tlf. 6172 0976
e-mail: bohism29@gmail.com

Rødovre

Tom Olsen
Tlf. 2021 3651
e-mail: tom-riechmann@post.tele.dk

Silkeborg

Anders Christensen
Tlf. 8684 6221
e-mail: anderschristensen1976@gmail.com

Skive

Jørn Bruun
Tlf. 3023 5517
e-mail: bruun.skive@youmail.dk

Slagelse/Sorø

Gitte Larsen
Tlf. 58376012
e-mail: gla@attheweb.dk

Solrød

Carsten Wærns
Tlf. 5614 4125
e-mail: waerens@webspeed.dk

Svendborg/Langeland

Frank E. Jensen
Tlf. 6222 1490
e-mail: edelberg@stofanet.dk

Sønderborg

Finn Schmidt (kontaktperson)
Tlf. 2532 0805
e-mail: fluefinn43@gmail.com

Thisted

Gerda Kobberøe (kontaktperson)
Tlf. 9793 7444

Tønder

Jens Ellekjær
Tlf. 7472 4094
e-mail: je@kreds.lev.dk

Varde

Ole Lennart
Tlf. 2170 0359
e-mail: familien-lennart@mail.dk

Vejen

Finn Nygaard
Tlf. 7552 4740
e-mail: finn@asbovej.dk

Vejle

Kirsten Marie Sørensen
Tlf. 2176 3921
e-mail: ksorensen@stofanet.dk

Vendsyssel

Fridolin Laager
Tlf. 9847 9116
e-mail: laagerf@gmail.com

Vestegnen

Niels Tobiasen
Tlf. 2420 1624
email: lev.vestegnen@kreds.lev.dk

Vestjylland

Kurt Veise
Tlf. 6140 9025
e-mail: kurt.veise@lev-vestjylland.dk

Viborg

Susanne B. Andersen
Tlf. 2822 0596
e-mail: susannebandersen5@gmail.com

Aabenraa

Magny Jønch
Tlf. 7452 6472
e-mail: magnyjonch@webspeed.dk

Aalborg/Himmerland

Anders Hind
e-mail: hindanders@gmail.com

Aarhus

Anni Sørensen
(konstitueret formand)
Tlf. 2628 3083
e-mail: anni.soerensen6@skolekom.dk

Angelmanforeningen i Danmark

Jane Villemoes
Tlf. 4031 7597
e-mail: angelmanforeningen@gmail.com
www.angelman.dk

Danske Døvblindfødtes Forening

Vibeke Faurholt
Tlf. 9885 4332
e-mail: faurholt@mail.tele.dk
www.ddbf.info

Dansk Forening for Tuberøs Sclerose

Liselotte W. Andersen
Tlf. 8627 7714
e-mail: brandersen@webspeed.dk
www.tsdanmark.dk

Den danske CDG-forening

Pia Seitzberg
Tlf. 3512 5125
e-mail: johnnymadsen@email.dk
www.cdg.dk

Handicappede børn og unge uden diagnose

Anja Grevinge
Tlf. 6178 0508
e-mail: hbudmail@gmail.com
www.hbud.dk

Landsforeningen for Rubinstein-Taybi Syndrom

Karin Kirkedal Hansen
Tlf. 3116 5559
e-mail: kirkedal.hansen@jafnet.dk
www.Rubinstein-TaybiSyndrom.dk

UniqueDanmark

Dorte Vestergren Møller
e-mail: dorte@uniquedanmark.dk
www.uniquedanmark.dk

Kristelig Handicapforening

Thomas Bjerg Mikkelsen
e-mail: formand@k-h.dk
www.k-h.dk

Smith-Magenis Syndrom Forening

Pernille Fox
Tlf. 2763 8808
e-mail: pernille@smithmagenis.dk
www.smith-magenis.dk

Landsforeningen Downs Syndrom

Thomas Hamann
Tlf. 2129 6675
email: donluffe@me.com
downssyndrom@downssyndrom.dk
www.downssyndrom.dk

Landsforeningen for Fragilt X syndrom

Eva Bryld
Tlf. 2349 0317
e-mail: formand@fragiltx.dk
www.fragiltx.dk

Dansk Forening for Williams Syndrom

Mette Grentoft
Tlf. 2261 2760
e-mail: mettegrentoft@gmail.com
www.williams-syndrom.dk

Landsforeningen for Prader-Willi Syndrom

Jytte Helgogaard
Tlf. 2167 1299
e-mail: jyttehelgogaard@tdcadsl.dk
www.prader-willi.dk

Landsforeningen for Sotos Syndrom

Yvonne Wounlund
Tlf. 6447 1090
e-mail: yvonne-wounlund@mail.dk
www.sotosyndrom.dk

Landsforeningen Rett Syndrom

Martin Jagd Nielsen
Tlf. 2170 3314
e-mail: martin@rett.dk
www.rett.dk

ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund

Lars Gjermandsen
Tlf. 7572 4688, Fax 7572 4633
e-mail: ulf@ulf.dk
www.ulf.dk

Copyright:

LEV må gerne kopieres og på anden måde anvendes, hvis kilden tydeligt angives.

Et eksemplar af den pågældende publikation bedes tilsendt LEVs redaktion. ISSN 1903-7937

Ungdomsuddannelse under STU

Ungdomsuddannelsescenter Maglemosen er et uddannelsesstilbud til unge mennesker mellem 16 og 25 år. Uddannelsesstilbuddet gives til unge udviklingshæmmede, der efter endt grundskoleundervisning, fortsat har behov for specialundervisning, værkstedsaktivitet eller tilsvarende som forberedelse til voksenlivet og som ikke kan indgå i de ordinære uddannelsesstilbud. Der kan tilrettelægges særlige forløb under Lov om specialundervisning for voksne.

- Individuelt tilrettelagt uddannelsesstilbud
- Undervisningsaktiviteter, eksterne praktikforløb, liniefag
- Sociale og pædagogiske aktiviteter
- Optagelse kan foregå løbende

Magleparken 1 • 2750 Ballerup • Tlf. 44 77 61 01 • maglemosen@balk.dk • www.maglemosen.dk

Færgen sejler til tiden

YSTAD - RØNNE
ESBJERG - FANØ
KØGE - RØNNE
KALUNDBORG - SAMSO
SASSNITZ - RØNNE
BØJDEN - FYNHAV
SPODSBJERG - TÅRS

Færgen

Færgen sejler til tid med familien, lang weekend og Bornholm, til smuk natur, strand og Fanø, til skov, saltvand og Samsø, til hyggelige byer og Als og til madkurv, udflugter og Langeland. Tag Færgen. Den er i havn om få minutter.

faergen.dk

Beskæftigelse Chaplin

Café, køkken, bolcher, 3D, butik, pedel

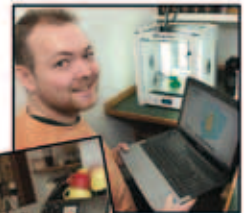
Et rigtigt arbejde...

I Chaplins beskæftigelsesstilbud er medarbejderne i front i den daglige drift. Her varetager de hver deres arbejds- og ansvarsområder. Et professionelt pædagogisk personale arbejder parallelt med medarbejderne og yder den enkelte og de forskel- lige teams støtte og vejledning.

...med en vifte af muligheder

Vil du lære at lave bolcher?
Eller løse håndværks- og pedelopgaver?
Vil du designe smykker?
Ekspedere kunder i en stor strøgbutik?
Eller vil du hellere tilberede og anrette mad til mange gæster?
Vil du servere på byens bedst besøgte café i hjertet af Helsingør?
Vil du lære at arbejde med 3D print?
Chaplin har det hele.

Chaplin
BO, BESKÆFTIGELSE OG UDDANNELSE
www.Chaplin.as Tlf: 23499291

KARISE EFTERSKOLE www.kariseefterskole.dk

For elever med særlige læringsforudsætninger

KARISEUDDANNELSEN www.kariseuddannelsen.dk

STU - Helhedsorienteret særlig tilrettelagt uddannelse

FORKANTEN www.forkanten.dk

Et inkluderende botilbud

KULTURHUSET LEOPOLD www.kulturhusetleopold.dk

Beskæftigelses tilbud - Socialøkonomisk virksomhed

FLOW

& HELHEDSPÆDAGOGIK

Ideen bag "Karisefonden" er, at de 4 institutioner med udgangspunkt i fælles værdigrundlag vil danne rammen om det pædagogiske arbejde, der leder de unge fra efterskolen gennem den særligt tilrettelagte uddannelse, til et aktivt og ligeværdigt voksenliv.

Institutionernes tætte samarbejde og fælles værdigrundlag sikrer et trygt og sammenhængende flow mellem institutionerne og overgangen fra ung til voksen.

en fælles vej
til voksenlivet

POST

PP DANMARK

Magasinpost SMP
ID-nr. 42104

JEG ER UNG OG HAR
UDVIKLINGSHÆMNING - KAN
DET OVERHOVEDET LADE SIG
GØRE, AT JEG FÅR
EN FORSIKRING?

JEG BOR I ET
BOFÆLLESSKAB, ER DET
SÅ MULIGT AT FÅ EN
FORSIKRING, DER IKKE KOSTER
FOR MEGET?

JEG HAR ET HANDICAP,
SÅ DERFOR ER DER INGEN
FORSIKRINGSSELSKABER, DER
VIL FORSIKRE MIG.

NÅR MAN ER
UDVIKLINGSHANDICAPPET,
SÅ HJÆLPER KOMMUNEN DA
MED EN FORSIKRING,
GØR DEN IKKE?

HVAD KAN DER SKE I
MIT LIV, SOM GØR, AT DET
ER NØDVENDIGT, AT JEG
FÅR EN FORSIKRING?

Forsikring

- er det overhovedet noget for mig?

Er dette tanker, du kan nikke
genkendende til?

Så kunne HANDI Forsikrings-
service være en god mulighed
for at få svar på dine spørgs-
mål om forsikring.

Vi tilbyder forskellige
forsikringsmuligheder til
mennesker med udviklings-
hæmning og andre handicap.

Ring til os og hør nærmere.

CODAN **HANDI**
Forsikringservice

HANDI Forsikringservice

Tlf. 3635 9640

[mandag-torsdag kl. 9-15:30]

Email: handi@lev.dk